

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลหนองเรือ
อำเภอนาเชือก

พ.ศ. ๒๕๖๖ - พ.ศ. ๒๕๗๐
ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลหนองเรือเล่มนี้ ได้จัดทำขึ้นโดยการเก็บและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานการศึกษา และวิเคราะห์พื้นที่ชุมชน ด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ปัญหาต่างๆ โดยการจัดเวทีชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสรุปปัญหา และแนวทางแก้ไขพัฒนาการเกษตรระดับตำบลจากทุกตำบล และวางแผนการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาการเกษตรของอำเภอณาเชือก เอกสารเล่มนี้เป็นเพียงข้อมูลพื้นฐาน มีข้อมูลบางส่วนจะใช้ได้อย่างถูกต้อง ขึ้นอยู่กับผู้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเอง บางข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นจึงควรพิจารณาให้เข้าใจชัดเจน ก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอขอบคุณทุกส่วนราชการ และคณะเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอณาเชือก ผู้นำหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต.ทุกตำบล ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยให้แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอณาเชือกเล่มนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

นางสาวสิริรัตน์ ลาดเหลา
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๒
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๓
๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๕
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๕
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๖
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๖
๓. สภาพภูมิอากาศ	๙
๓.๑ ภูมิอากาศ	๙
๓.๒ ฤดูกาล	๙
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	๑๐
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๑๑
๔ เส้นทางคมนาคม	๑๒
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๒
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	๑๒
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๒
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๔
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๔
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๖
๖.๓ จำนวนครัวเรือน	๑๘
๖.๔ การศึกษา	๑๘
๖.๕ การสาธารณสุข	๑๙
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๙
๗ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๒
๘ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	๒๒
๙ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๒๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๗
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๒
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๒๒
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๓๕
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๓๕
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๓๕
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๕
๒.๑ การวิเคราะห์จุดแข็ง - จุดอ่อน - โอกาส - อุปสรรค	๔๕
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๔๖
๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๖
๓.๑ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix	๔๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	๔๘
๑. แนวทางการพัฒนา	๔๘
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๘
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๔๙
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๑
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๕๓
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	๕๖

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลหนองเรือ	
ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๔
ตารางที่ ๒ แสดงสถิติปริมาณน้ำฝน ตำบลหนองเรือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๗	๑๑
ตารางที่ ๓ ข้อมูลการปลูกข้าวนาปี ตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗	๑๕
ตารางที่ ๔ ข้อมูลการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗	๑๕
ตารางที่ ๕ ข้อมูลการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗	๑๕
ตารางที่ ๖ ข้อมูลการปลูกอ้อยตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗	๑๖
ตารางที่ ๗ ข้อมูลการปลูกปาล์มน้ำมันตำบลหนองเรือ ๒๕๖๗	๑๖
ตารางที่ ๘ ข้อมูลการปลูกยางพาราตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗	๑๖
ตารางที่ ๙ แสดงสมมติฐานและการประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดมหาสารคาม ปี ๒๕๖๗	๑๗
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลประชากรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๘
ตารางที่ ๑๑ แสดงกลุ่มสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๒
ตารางที่ ๑๒ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๒๔
ตารางที่ ๑๓ พื้นที่การเกษตรตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๑ ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๒๕
ตารางที่ ๑๔ กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน	๒๕
ตารางที่ ๑๕ จำนวนหมู่บ้านและประชากร ๑๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วย	๒๖
ตารางที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุตำบลหนองเรือ	
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๗
ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรตำบลหนองเรือ	
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๘
ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลหนองเรือ	
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๙
ตารางที่ ๑๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ตำบลหนองเรือ	
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๐
ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลหนองเรือ	
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๑
ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรตำบลหนองเรือ	
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๒
ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลหนองเรือ	
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๒
ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านตำบลหนองเรือ ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๓๒

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒๔ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลหนองเรือ	๓๓
ตารางที่ ๒๕ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวบ้านห้วยทราย ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๓๔
ตารางที่ ๒๖ แสดงทรัพยากรดินตำบลหนองเรือ ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๓๕
ตารางที่ ๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ	๓๕
ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๘
ตารางที่ ๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๓๘
ตารางที่ ๓๐ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๔๐
ตารางที่ ๓๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังใน ตำบลหนองเรือ	๔๑
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗ ตำบลหนองเรือ จังหวัดมหาสารคาม	๔๒
ตารางที่ ๓๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๕
ตารางที่ ๓๔ หลักการวิเคราะห์สภาพวิี SWOT Analysis	๔๓
ตารางที่ ๓๕ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	๕๕

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ที่ตั้งตำบลหนองเรือจังหวัดมหาสารคาม	๑
ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อ	๒
ภาพที่ ๓ การแบ่งเขตการปกครอง ตำบลหนองเรือ	๓
ภาพที่ ๔ สภาพพื้นที่ดินตำบลหนองเรือ	๕
ภาพที่ ๕ แสดงสภาพภูมิประเทศ ตำบลหนองเรือ	๖
ภาพที่ ๖ แสดงชุดดิน ตำบลหนองเรือ	๗
ภาพที่ ๗ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๖ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๑๐
ภาพที่ ๘ แสดงเส้นทางคมนาคมจังหวัดมหาสารคาม	๑๒
ภาพที่ ๙ อ่างเก็บน้ำและพื้นที่ชลประทาน	๑๔
ภาพที่ ๑๐ การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลหนองเรือ	๒๓
ภาพที่ ๑๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ	๒๘
ภาพที่ ๑๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหนองเรือ	๒๙
ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหนองเรือ	๓๐
ภาพที่ ๑๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองเรือ	๓๑
ภาพที่ ๑๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย	๓๔
ภาพที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๗
ภาพที่ ๑๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ	๓๗
ภาพที่ ๑๘ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลหนองเรือ	๓๙
ภาพที่ ๑๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง	๔๐
ภาพที่ ๒๐ แสดงแหล่งรับซื้อมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ	๔๔

บทที่ ๑ สภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จัดตั้งเป็นตำบลในอำเภอนาเชือก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาก่อนที่จะจัดตั้งเป็นตำบลในอำเภอนาเชือกโดยสังเขปดังต่อไปนี้

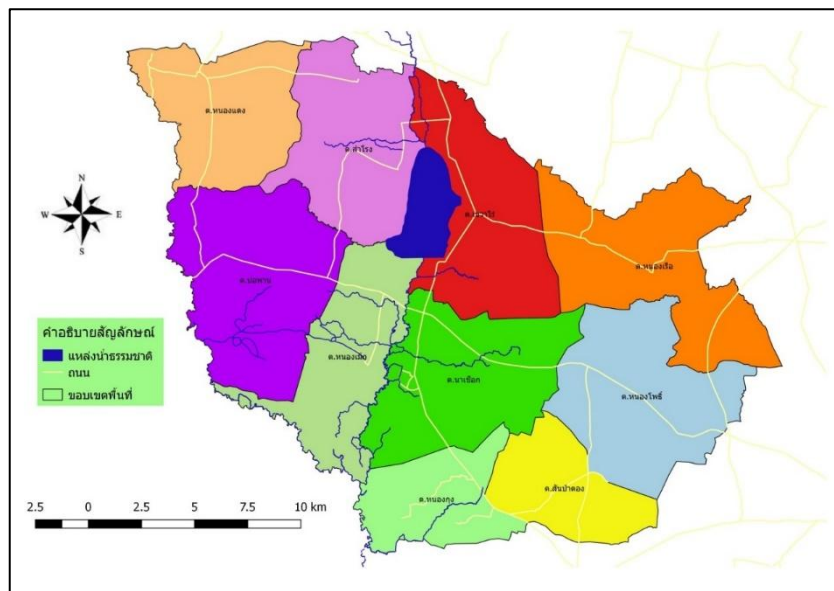
เดิมตำบลหนองเรือขึ้นเขตการปกครองอยู่กับตำบลหนองแสง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม แล้วต่อมาย้ายมาขึ้นกับตำบลหนองคู อำเภอนาเชือก แล้วย้ายไปขึ้นกับตำบลนาข่า อำเภอนาเชือก ซึ่งมีหมู่บ้านไปขึ้นอยู่ตำบลนาข่าบางหมู่บ้านเท่านั้น ต่อมาเนื่องจากมีอาณาเขตบางส่วนใกล้กับตำบลเขวไร่ อำเภอบรบือ จึงย้ายไปขึ้นกับตำบลเขวไร่ อำเภอบรบือ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทยตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตตำบลในท้องที่กิ่งอำเภอนาเชือก ฉะนั้นตำบลหนองเรือจึงขึ้นกับตำบลเขวไร่ กิ่งอำเภอนาเชือก ปี ๒๕๐๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะกิ่งอำเภอนาเชือกเป็นอำเภอนาเชือก ต่อมาปี ๒๕๑๒ ก็ได้ตั้งตำบลหนองเรือ ซึ่งได้เอาชื่อบ้านหนองเรือ หมู่ที่ ๔ เป็นชื่อตำบลจนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ตำบลหนองเรือแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๓ หมู่บ้าน ๑,๓๒๘ ครัวเรือน ประชากร ๖,๐๐๕ คน พื้นที่ทั้งหมดของตำบล ๓๓,๒๕๐ ไร่ หรือเท่ากับ ๓๓,๒๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ

๑๑.๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอนาเชือก

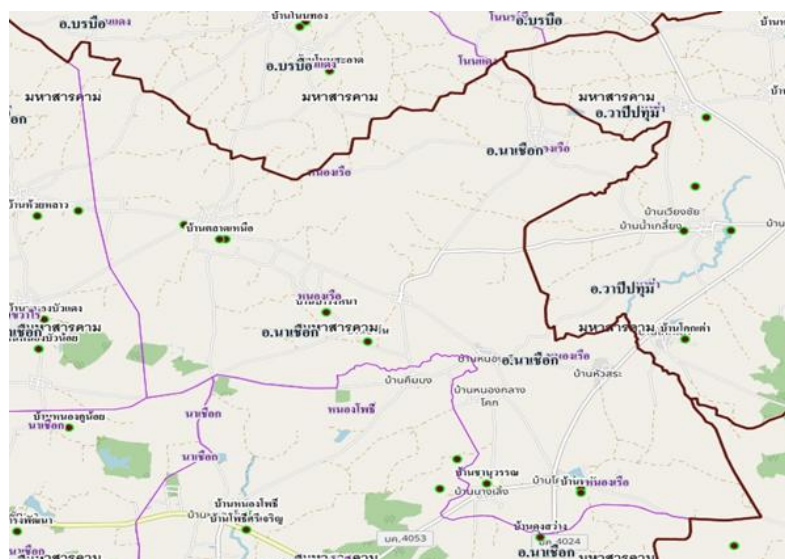
ตำบลหนองเรือตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอนาเชือก ตามถนนระหว่างหมู่บ้านดอนกลอย - ปากทางนางเลิ้ง, บ้านหนองโพธิ์ - บ้านหนองเรือ ระยะทางห่างจากอำเภอนาเชือกประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

ภาพที่ ๑ ที่ตั้งตำบลในอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก ๒๕๖๗)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ภาพที่ ๓ การแบ่งเขตการปกครองอำเภอนาเชือก

ที่มา: กรมการปกครองอำเภอเมือง, ๒๕๖๗

ตำบลหนองเรือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๓ หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือจำนวน ๑๓ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลหนองเรือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

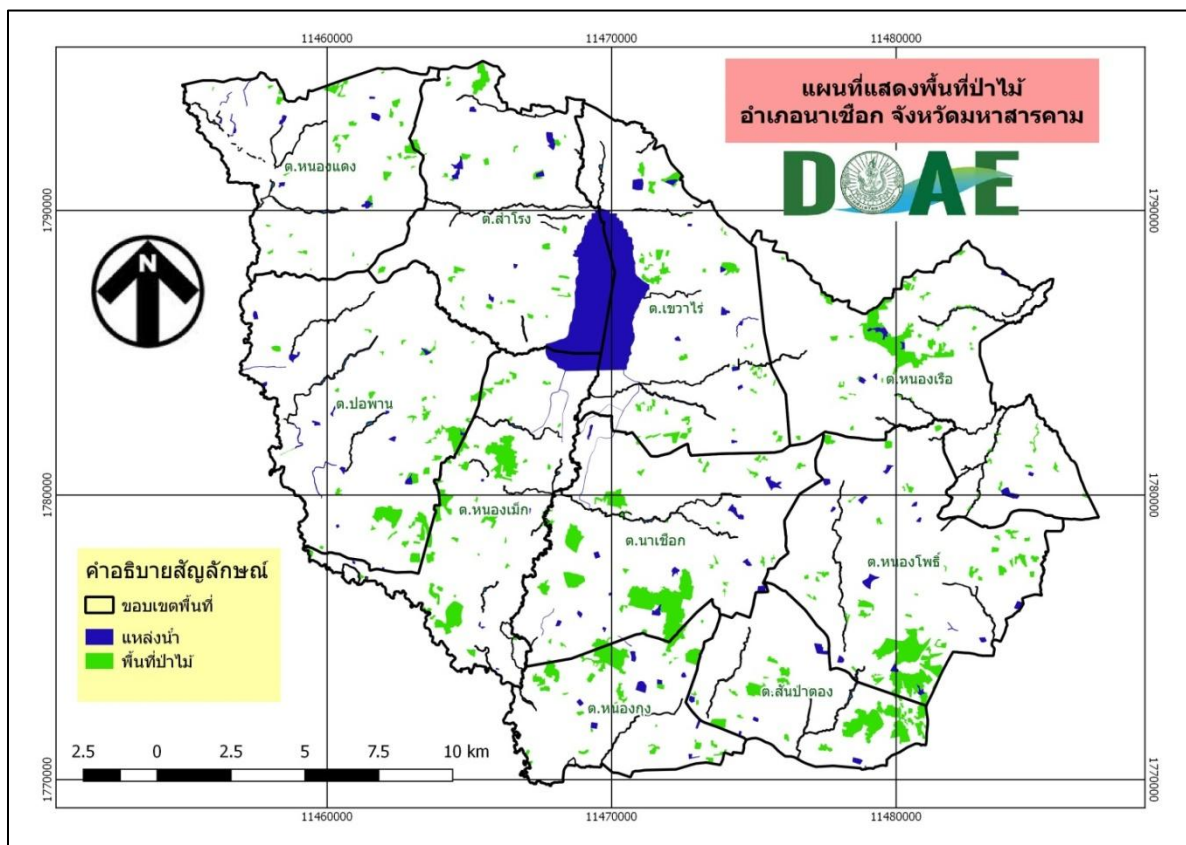
หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำหมู่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
๑	ตลาดม่วง	นายถนอม แคนเกา	๐๘๖-๒๒๙๔๒๙๑	
๒	หนองป่อ	นายบาง ลาดศรี	๐๖๑-๐๒๙๕๐๕๘	
๓	หัวเขาแตก	นายปรีชา ปะกิลำพัง	๐๘๕-๔๕๐๒๓๓๕	
๔	หนองเรือ	นายฉลาด รัตนธรรม	๐๘๒-๑๐๒๔๖๒๕	
๕	ป่าโน	นายประดิษฐ์ แก้ววันทา	๐๖๒-๑๙๒๒๐๑๖	
๖	ป่ารังหนา	นายประจิตร วงศ์มาตร์	๐๙๓-๓๖๐๖๘๘๐	
๗	หนองกลางโคก	นายสุชาติ กาญจนานพุนทรัพย์	๐๘๔-๗๙๖๔๔๙๔	
๘	หัวสระ	นายสวัสดิ์ วาวิลัย	๐๙๓-๙๘๖๙๖๗๙	
๙	โคกล่าม	นางสาวศศิธร ลาดล้ำ	๐๘๘-๗๓๒๘๑๑๔	
๑๐	นางเล็ง	นายโชติวัฒน์ จันทา	๐๙๘-๖๓๕๔๙๓๕	กำนัน
๑๑	หมู่บ้าน	นายเดช ดาดี้	๐๘๕-๔๕๒๑๑๘๒	
๑๒	นาเหนือ	นายสุภี ศรีวงษ์ษา	๐๖๒-๔๔๐๘๐๓๗	
๑๓	นากลาง	นายเต็ม แสงสุข	๐๙๖-๖๓๑๑๐๘๙	

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง, ๒๕๖๘

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

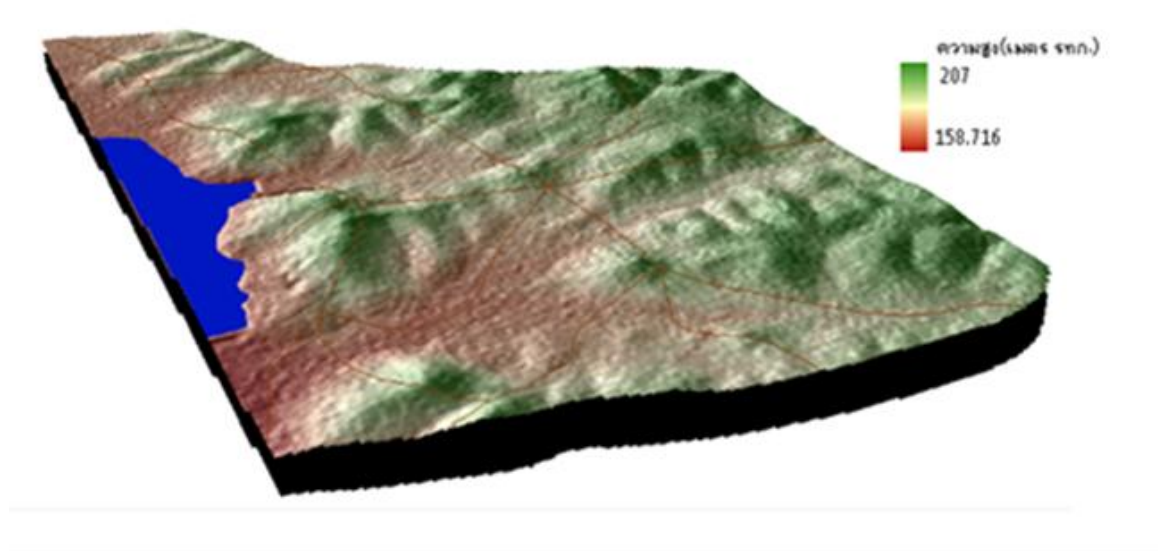
สภาพภูมิประเทศของตำบลหนองเรือ โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเนินและพื้นที่ราบลุ่มสลับกัน ระดับความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง ๑๔๐ - ๑๔๕ เมตรจากระดับน้ำทะเล พื้นที่จะสูงทางด้านตะวันตก ลาดต่ำลงสู่ทางด้านตะวันออก โดยสังเกตจากการไหลของน้ำในลำห้วยพื้นที่ป่าของตำบลหนองเรือจะมีอยู่ประมาณ หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๙ หมู่ที่ ๑๐ หมู่ที่ ๑๓ ปัจจุบันได้จัดเป็นที่ สปก.เป็นบางส่วนและส่วนพื้นที่ป่าอีกแห่งหนึ่งจะอยู่ในเขตหมู่ ๑๓ และหมู่ ๑ ซึ่งจะใช้ประโยชน์ร่วมกันกับตำบลหนองโพธิ์

ภาพที่ ๔ สภาพพื้นที่ตอนอำเภอนาเชือก

๒.๒ ลักษณะทิศทางและความลาดชัน

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับที่ดอนและเป็นคลื่นลอนตื้น

ภาพที่ ๕ แสดงสภาพภูมิประเทศ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลหนองเรือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงคล้าย ลูกคลื่นลุ่มๆ ดอนๆ ไม่มีภูเขา มีทุ่งนาสลับป่าโปร่ง มีไม้เขตร้อนหรือที่เรียกว่าป่าโคก พื้นดินเป็นดินปนทราย หรือไม้ก็เป็นทรายร่วน เก็บน้ำไม่ค่อยอยู่แม้ว่าจะมีฝนตก ในฤดูแล้งกันดารน้ำมาก มีแม่น้ำไหลผ่าน ระดับ พื้นที่โดยเฉลี่ยสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๓๐ – ๒๓๐ เมตร

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

จากการค้นข้อมูลสารทรัพยากรดินรายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน พบว่าพื้นที่อาณาเขตตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ดินทั้งหมด ๓๐๑๙๑.๓๕ ไร่ มีพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในเป็นแหล่งชุมชน ๒๒๗๓.๐๑ ไร่ พื้นที่แหล่งน้ำ ๒๖๖.๗๕ ไร่ และพบชุดดิน ๙ ชุดดิน ได้แก่ ชุดดินที่ ๑๘ จำนวน ๒๒๐.๐๒ ไร่, ชุดดินที่ ๒๐ จำนวน ๖๕๒.๔๒ ไร่, ชุดดินที่ ๒๒ จำนวน ๘๔๔๓.๘๒ ไร่, ชุดดินที่ ๒๔ จำนวน ๑๑๗.๒๓ ไร่, ชุดดินที่ ๓๗ จำนวน ๘๑๗.๙๔ ไร่, ชุดดินที่ ๔ จำนวน ๓๒๐.๓๘ ไร่, ชุดดินที่ ๔๐ จำนวน ๖๗๑๑.๘๙ ไร่, ชุดดินที่ ๔๑ จำนวน ๘๓๐๗.๔๓ ไร่ และชุดดินที่ ๔๔ จำนวน ๒๐๖๐.๔๖ ไร่ ซึ่งพื้นที่ดินส่วนใหญ่

ใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โครงสร้างของดินส่วนใหญ่แน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

อินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ชุดดินที่ ๒๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายลึกมากเกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ปฏิกริยาดินเป็นกรด การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงตีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา เนื้อดินเป็นดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสดร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำ หรือใช้ปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ชุดดินที่ ๓๗

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบลึกปานกลาง ที่เกิดจากการสลายตัวหรือพัดพาตะกอนเนื้อหยาบ มาทับถมบนชั้นหินผุ ในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย สูญเสียน้ำดิน

แนวทางการจัดการ ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ชุดดินที่ ๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุยังน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ชุดดินที่ ๔๐

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย สูญเสียน้ำดิน

แนวทางการจัดการ ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ชุดดินที่ ๔๑

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายหนาปานกลาง ที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือตะกอนเนื้อหยาบ ทั้อยู่บนชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี อยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา ดินทรายหนาปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำนาน ในระยะที่ฝนตกหนักจะมีน้ำขังหรือเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน เกิดเป็นร่องทั่วไปในแปลงปลูก

แนวทางการจัดการ ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในพื้นที่ต่ำควรทำร่องหรือทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช

ชุดดินที่ ๔๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายหนาที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือตะกอนเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำค่อนข้างมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา ดินทรายหนา ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำนาน หน้าดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย สูญเสียหน้าดิน เกิดเป็นร่องทั่วไปในแปลงปลูก

แนวทางการจัดการ ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดมหาสารคาม ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ซึ่ง ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณ กลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดขอนแก่นมี อากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปก คลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป ตั้งแต่ กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป

๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดมหาสารคาม พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออก ได้ เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

หนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นจะแผ่ลงปก

คลุมประเทศไทยตอนบนในช่วงดังกล่าว ทำให้อากาศโดยทั่วไปบริเวณจังหวัดมหาสารคามจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวัน โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคมจะเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวเย็นมากที่สุด

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าว โดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย โดยมีร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ทำให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

ตำบลหนองเรือ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 83.64 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือน ธันวาคม โดยมีปริมาณ ๐ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน กรกฎาคมโดยมีปริมาณ 207.58 มิลลิเมตร

ภาพที่ ๗ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๖ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖ (ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ.๒๕๖๖)

ตารางที่ ๒ แสดงสถิติปริมาณน้ำฝน อำเภอนาเชือก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔

ปี	2560	2561	2562	2563	2564
เดือน					
ม.ค	7.7	4.6	0	0	0
ก.พ	0.4	0	7.3	0	13.5
มี.ค	75.3	17.2	17.2	9.1	11.4
เม.ย	57.8	16.4	76.5	63.9	123.6
พ.ค	265.5	130.4	196.7	93.3	46.9
มิ.ย	87.1	78.3	116.2	66.4	102.63
ก.ค	385.6	50.5	77.2	212.9	311.7
ส.ค	128.3	47.5	406.7	168.2	187.4
ก.ย	138.2	86.8	209.2	332.5	220.9
ต.ค	141.2	28.8	14.4	95.0	55.0
พ.ย	6.0	25.8	0	4.1	0
ธ.ค	0	0	0	0	0
รวม	1293.10	486.30	1121.40	1045.40	1073.03
เฉลี่ย	107.76	40.53	93.45	87.12	89.42

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,๒๕๖๗)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

เนื่องจากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดมหาสารคามเป็นที่ราบสูงไม่มีภูเขา อากาศจึงไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในช่วงฤดูร้อน และอากาศค่อนข้างหนาวเย็นในช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี ๒๗.๑ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๒.๐ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๘ องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี วัดอุณหภูมิสูงที่สุดที่ตรวจวัดได้ ๔๒.๕ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวเย็นมากที่สุดในเดือนธันวาคม วัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ ๕.๓ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๓. ห้วยโจกโหลก ต้นกำเนิดทางทิศใต้ของตำบลหนองโพธิ์ บริเวณหมู่ที่ ๙ และหมู่ที่ ๑๐ ไหลมาพบกับห้วยวังไฮ จากนั้นก็ไหลลงห้วยวังยาวออกไปเขตตำบลนาข่า อำเภอลำปาง

๔. ห้วยหวาย กำเนิดทางทิศตะวันออกของหมู่ที่ ๑ บ้านตลาดม่วง ไหลผ่านหมู่ที่ ๒ และไหลออกเขตตำบลนาข่า อำเภอลำปาง ปัจจุบันแหล่งน้ำมีปัญหาต้นเขิน เกือบกักน้ำได้น้อย ทำให้น้ำมีใช้เพื่อบริโภค - อุปโภคไม่เพียงพอ

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่ อ่างเก็บน้ำหนองโป่งแดง หรืออ่างเก็บน้ำฝายหลวง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านตลาดม่วงมาทาง ๑๑ ทิศตะวันออกของหมู่บ้านซึ่งยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากนัก เพราะปริมาณน้ำน้อย ระบบชลประทานไม่ดี

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เชื่อน ฝายทดน้ำ

๑. แหล่งน้ำใต้ดินบ่อบาดาลสาธารณะ	๒๓ แห่ง
๒. แหล่งน้ำสาธารณะ	๑๙ แห่ง
๓. สระน้ำสาธารณะ	๑๕ แห่ง
๔. ฝายขนาดเล็ก	๑ แห่ง
๕. หนองบึงธรรมชาติ	๑ แห่ง
๖. อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก	๑ แห่ง

ภาพที่ ๙ อ่างเก็บน้ำและพื้นที่ชลประทาน
(ที่มา : กรมชลประทาน, ๒๕๖๗)

๕.๓ พื้นที่ชลประทาน

อ่างเก็บน้ำห้วยค้อ มีลำห้วยสาขาเล็กๆหลายสาย ตามปกติจะเริ่มมีน้ำไหลลงลำห้วย ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ไปจนถึงเดือน ตุลาคม ในเดือนกันยายนเป็นเดือนที่น้ำไหลลงลำห้วยมากที่สุด ฝนที่ตกในบริเวณจังหวัดมหาสารคาม เกิดจากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ กับฝนที่เกิดจากลมใต้ฝุ่นจากทะเลจีน เริ่มตกประมาณเดือนพฤษภาคม และสิ้นสุดราวกลางเดือน ตุลาคม เฉลี่ยตลอดปีจะมีฝนประมาณ ๑,๒๕๐ มม.

พื้นที่ส่งน้ำในแปลงนา ๑๘,๕๐๐ ไร่ พื้นที่ฝั่งขวา ๘,๓๖๙ ไร่ พื้นที่ฝั่งซ้าย ๑๐,๑๓๑ ไร่ จำนวนคูส่งน้ำ ๙๙ สาย รวมความยาวคูส่งน้ำ ๑๒๐.๓๗๕ กม. พื้นที่ปลูกพืชฤดูแล้ง ๑,๕๐๐ ไร่

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ประชากรมีอาชีพหลักคือประกอบ อาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีพื้นที่การเกษตร ๑๙,๓๗๑ ไร่แบ่งเป็น ข้าวนาปี ๑๘,๐๓๖ ไร่ มันสำปะหลัง ๑,๑๙๘ ไร่ อ้อยโรงงาน ๑๒๒ ไร่ ยางพารา ๑๕ ไร่ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก ๒๕๖๕)

๑) อาชีพของราษฎรในเขตตำบลหนองเรือ

จากข้อมูลผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลส่งเสริมการเกษตรระดับหมู่บ้านและ กชช.๒๙ ตำบลหนองเรือมี อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก และทำต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ กิจกรรมที่สำคัญ คือ การทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง โดยมีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างเดียว ๖๓๐ ครัวเรือน หรือร้อยละ ๗๗.๗๖ แต่ครัวเรือนน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ ๒๙.๒๒ จะมีการประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่าง โดยทั่วไปการประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ในตำบลหนองเรือมี ๒ ลักษณะ คือ

๑. อาชีพการเกษตร เช่น การทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง ปลูกหม่อนและเลี้ยงไหม เลี้ยงสัตว์และการปลูก พืชเพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายเพียงเล็กน้อยในตลาดสุขาภิบาลอำเภอนาเชือก

๒. อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม เช่น ร้านค้าย่อย เจียรไนพลอย และการรับจ้าง แต่หากพิจารณาในแง่ อาชีพหลักและอาชีพรอง พบว่า ส่วนใหญ่ประชากรมีอาชีพทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก อาชีพรองเป็นการรับจ้าง

ตารางที่ ๓ ข้อมูลการปลูกข้าวนาปี ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก ปี ๒๕๖๗

ปริมาณการปลูกข้าวนาปี

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	หนองเรือ	1,331.00	18,049.00	18,048.00
	รวม	1,331.00	18,049.00	18,048.00

ที่มา: ระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗

ตารางที่ ๔ ข้อมูลการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗

ปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	หนองเรือ	0.00	0.00	0.00
	รวม	0.00	0.00	0.00

ที่มา: ระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗

ตารางที่ ๕ ข้อมูลการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗

ปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	หนองเรือ	71.00	544.00	544.00
	รวม	71.00	544.00	544.00

ที่มา: ระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๕

ตารางที่ ๖ ข้อมูลการปลูกอ้อยตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗

ปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	หนองเรือ	2.00	5.00	5.00
	รวม	2.00	5.00	5.00

ที่มา: ระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗

ตารางที่ ๗ ข้อมูลการปลูกปาล์มน้ำมันตำบลหนองเรือ ปี ๒๕๖๗

ปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	หนองเรือ	0.00	0.00	0.00
	รวม	0.00	0.00	0.00

ที่มา: ระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗

ตารางที่ ๘ ข้อมูลการปลูกยางพาราอำเภอนาเชือก ปี ๒๕๖๗

ปริมาณการปลูกยางพารา

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	หนองเรือ	0.00	0.00	0.00
	รวม	0.00	0.00	0.00

ที่มา: ระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๗

ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลหนองเรือมีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์รวม ๔๒๑ ราย

๖.๒ ผลผลิตทั้งหมดรวมของอำเภอ/จังหวัด กลุ่มจังหวัด

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมหาสารคาม ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP Implicit Price Deflator) ในปี พ.ศ.๒๕๕๖ ขยายตัวร้อยละ ๓.๓๓ จากที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๑๙ ในปี พ.ศ.๒๕๕๕ โดยดัชนีราคาภาคเกษตร ขยายตัวร้อยละ ๗.๒๐ เนื่องจากดัชนีราคา สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ ๖.๔๓ จากการเพิ่มขึ้น ของดัชนีหมวดการเพาะปลูก โดยเฉพาะการปลูกอ้อยโรงงาน มีผลผลิตเพิ่มขึ้นจากการที่เกษตรกรเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก ตามความต้องการของตลาด และราคาที่สูงขึ้น และดัชนีราคาสาขาประมงขยายตัวร้อยละ ๑๒.๔๒ อันเป็นผลจากสถานการณ์ด้านปริมาณผลผลิต ของปลาที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ ดัชนีราคาภาคนอกเกษตรชะลอตัวร้อยละ ๒.๔๔ จากที่ขยายตัวร้อยละ ๓.๗๖ ในปี พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นผลจากดัชนีราคาของสาขาขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม และสาขาการบริหารราชการและ การป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับชะลอตัวร้อยละ ๓.๔๖ และ ๐.๕๕ ตามลำดับ ขณะที่ดัชนีราคา ของสาขาการศึกษา ทรงตัว ส่วนดัชนีราคาของสาขาอุตสาหกรรม และสาขาโรงแรมและภัตตาคาร หดตัวร้อยละ ๔.๓๔ และ ๐.๐๖ ตามลำดับ สำหรับดัชนีราคาของสาขาการทอเหมืองแร่และเหมืองหิน สาขาไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา สาขาการก่อสร้าง สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ใน ครัวเรือน สาขาตัวกลางทางการเงิน สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ สาขาบริการ ด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ สาขาการ

๖.๓ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง / ชนบท

จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๕ ตำบลหนองเรือมีครัวเรือนทั้งหมด ๑,๙๑๔ ครัวเรือน
จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ทั้งหมด ๖,๐๐๖ คน เพศชาย ๒,๙๑๒ คน เพศหญิง ๓,๐๙๔ คน
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลประชากรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ช่วงอายุ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
๑ เดือน ถึง ๕ เดือน	๑	๐.๐๒	๓	๐.๐๕	๔	๐.๐๗
๖ เดือน ถึง ๑ ปี ๐ เดือน	๑๓	๐.๒๒	๑๕	๐.๒๕	๒๘	๐.๔๗
๑ ปี ๑ เดือน - ๒ ปี	๓๓	๐.๕๕	๒๗	๐.๔๕	๖๐	๑.๐
๓ ปี - ๕ ปี	๗๖	๑.๒๗	๗๔	๑.๒๓	๑๕๐	๒.๕๐
๖ ปี - ๑๒ ปี	๒๘๘	๔.๘๐	๒๑๙	๓.๖๕	๕๐๗	๘.๔๔
๑๓ ปี - ๑๔ ปี	๗๕	๑.๒๕	๗๗	๑.๒๘	๑๕๒	๒.๕๓
๑๕ ปี - ๑๘ ปี	๑๖๔	๒.๗๓	๑๓๗	๒.๒๘	๓๐๑	๕.๐๑
๑๙ ปี - ๒๕ ปี	๒๓๖	๓.๙๓	๒๓๒	๓.๘๖	๔๖๘	๗.๗๙
๒๖ ปี - ๓๔ ปี	๓๐๑	๕.๐๑	๓๐๔	๕.๐๖	๖๐๕	๑๐.๐๗
๓๕ ปี - ๔๙ ปี	๗๓๑	๑๒.๑๗	๘๐๕	๑๓.๔๐	๑,๕๓๖	๒๕.๕๗
๕๐ ปี - ๕๙ ปี	๔๗๐	๗.๘๓	๕๒๑	๘.๖๗	๙๙๑	๑๖.๕๐
๖๐ ปี ขึ้นไป	๕๒๔	๘.๗๒	๖๘๐	๑๑.๓๒	๑,๒๐๔	๒๐.๐๕
รวม	๒,๙๑๒	๔๘.๔๘	๓,๐๙๔	๕๑.๕๒	๖,๐๐๖	๑๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาชุมชน, ๒๕๖๕

๖.๔ การศึกษา

ในเขตพื้นที่ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีสถานศึกษา
หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๕ แห่ง ประกอบด้วย

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๓ แห่ง คือ
 - ๑.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตลาดม่วง หมู่ ๑
 - ๑.๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกล่าม หมู่ ๙
 - ๑.๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเรือ หมู่ ๔
๒. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๕ แห่ง คือ
 - ๒.๑ โรงเรียนบ้านหนองปอ
 - ๒.๒ โรงเรียนบ้านหัวสระ
 - ๒.๓ โรงเรียนบ้านหัวเขาแตก
 - ๒.๔ โรงเรียนบ้านนางเล็ง
 - ๒.๕ โรงเรียนบ้านตลาดม่วง

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข
 - ๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย
 - ๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑)โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ ๐ แห่ง

๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล ๐ แห่ง

๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๐ แห่ง

๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ ๐ แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน ๐ คน

๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน ๑ คน

๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน ๐ คน

๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๒ คน

๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๔ คน

๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) จำนวน ๑๐๘ คน

๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

ชุมชนชาวอีสานในอำเภอนาเชือกมีชีวิตความเป็นอยู่และขนบธรรมเนียมประเพณีตามแบบของชาวอีสาน โดยทั่วไป ยึดถือปฏิบัติตามธรรมเนียมใน**ฮีตสิบสองคองสิบสี่**มาแต่โบราณ ประเพณีวัฒนธรรมที่เห็นเด่นชัด ได้แก่ บุญคุณลาน บุญข้าวจี่ บุญมหาชาติ บุญสงกรานต์ บุญบั้งไฟ บุญเข้าพรรษา ออกพรรษา บุญกฐิน ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

ฮีตสิบสองมาจากคำ ๒ คำ คือ ฮีต กับ สิบสอง ฮีตมาจากคำว่า จาริต หมายถึงสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีที่ดำรง ชาวอีสาน เรียกว่า จาริต หรือฮีต สิบสองในหนึ่งปี

-**เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม** เป็นกิจกรรมของสงฆ์ เรียกว่า เข้าปริวาสกรรม หลังจากออกพรรษาเสร็จแล้วโดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่ต้องอาบัติ (กระทำผิด) สังฆาติเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์เพื่อเป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน แล้วปรับตัวประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย

- **เดือนยี่ ทำบุญคุณลาน** (คุ้มข้าวใหญ่) ในพิธีนี้จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่ชาวบ้าน ลานข้าว ที่นาและต่อข้าวบริเวณใกล้ลานข้าวถือว่าเป็นสิริมงคล ทำให้ข้าวในนาอุดมสมบูรณ์เจ้าของนาจะอยู่เป็นสุข ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีทำบุญคุณลานข้าวแล้ว ชาวบ้านจึงจะขนข้าวใส่ยุ้งและเชิญขวัญข้าว คือ พระแม่โพสพไปยังยุ้งข้าวและทำพิธีสู่ขวัญกับสู่ข้าวแล้ว (ยุ้ง) ข้าวเพื่อเป็นสิริมงคลต่อไป

- **เดือนสาม บุญข้าวจี่** เป็นการทำบุญในช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา ชาวบ้านจะมาร่วมกันทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ชาวบ้านจัดเตรียมข้าวจี่แล้วนำไปถวายพระภิกษุสามเณรที่วัด เมื่อพระฉันเสร็จแล้วมีการฟังเทศน์ฉลองข้าวจี่และรับพร มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าวจี่ ซึ่งเป็นอาหารที่คนยากจนกินเป็นประจำ ไปถวายพระพุทธเจ้า พลังคิดว่า ขนมอบ้างข้าวจี่เป็นเพียงขนมของทาสที่ต่ำต้อยพระองค์คงไม่ฉัน ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้จิตใจของนาง จึงทรงฉันบ้างข้าวจี่ต่อหน้านาทำให้เกิดความปิติดีใจ ครั้นตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวอีสานจึงได้แบบอย่างในการทำบ้างข้าวจี่ ทำบุญข้าวจี่ถวายพระมาโดยตลอดจวบจนปัจจุบัน

- **เดือนสี่ บุญพระเวส**(บุญพระเวสสันดรหรือบุญมหาชาติ) คำนี้ออกเสียงว่า พระเวศ เป็นสำเนียงของชาวอีสานที่มาจากคำว่า พระเวส ซึ่งหมายถึงพระเวสสันดร การทำบุญพระเวส เป็นการทำบุญและฟังเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก หรือเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีจำนวน ๑๓ กัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระเวสสันดร ผู้ซึ่งบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ด้วยการให้ทานหรือทานบารมีในชาติสุดท้าย ก่อนที่จะมาเสวยชาติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า บุญพระเวสเป็น

งานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสาน นิยมทำกันทุกหมู่บ้าน ด้วยความเชื่อว่าหากได้ฝังเทศน์มหาชาติทั้ง ๑๓ กัณฑ์จบภายในวันเดียว อาานิสงส์จะลดบันดาลให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริย์เมตไตรย ซึ่งเป็นยุคแห่งความสุข ความสมบูรณ์ตามพุทธคติที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล

- **เดือนห้า บุญสงกรานต์** (บุญสงรงน้ำ) เป็นการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ของไทยแต่โบราณ นิยมทำในเดือนห้าเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน คำว่า สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไป ในที่นี้ หมายถึง พระอาทิตย์ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไปในจักรราศีหนึ่ง เป็นเดือนที่เริ่มต้นปีใหม่ การทำบุญสงกรานต์จะมีพิธีสงรงน้ำพระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ นอกจากนี้ ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตรก่อดพระเจดีย์ทรายและมีการละเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานนานตลอดทั้ง ๓ วัน

- **เดือนหก บุญบั้งไฟ** เป็นงานสำคัญของชาวอีสานก่อนลงมือทำนา ด้วยความเชื่อว่าเป็นการขอฝนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ในงานจะมีการแห่บั้งไฟ และจุดบั้งไฟ เพราะเชื่อว่า เป็นการส่งสัญญาณขึ้นไปบอกพญาแถน ให้ส่งน้ำฝนลงมา ระหว่างที่มีการจุดบั้งไฟชาวบ้านจะมีการเซิ้งอย่างสนุกสนาน การทำบุญบั้งไฟนับเป็นการชุมนุมที่สำคัญของคนในท้องถิ่น ที่มาร่วมงานบุญกันอย่างสนุกสนานเต็มที่ มีการนำสัญลักษณ์ทางเพศมาล้อเลียนในขบวนแห่บั้งไฟ โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องหยาบคาย การทำบุญบั้งไฟนี้ บางทีจะตรงกับประเพณีบุญวันวิสาขบูชาด้วย

- **เดือนเจ็ด บุญเบิกบ้าน** เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไรอันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง เป็นการปิดเป่าความชั่วร้ายให้ออกจากหมู่บ้านชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมาตักบาตรที่ศาลากลางบ้านและสวดมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์

- **เดือนแปด บุญเข้าพรรษา** การเข้าพรรษาเป็นกิจของภิกษุสามเณรที่จะต้องอยู่เป็นประจำในวัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน กำหนดเอาตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรไปพักแรมคืนที่อื่น มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการฟังธรรมเทศนา ชาวบ้านจะหล่อเทียนขนาดใหญ่ถวายวัดเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอดพรรษา การทำเทียนถวายวัดในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา มีความเชื่อแต่โบราณว่า หากใครทำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ ผู้นั้นจะได้เสวยสุข หากมิได้ขึ้นสวรรค์ แต่เกิดบนโลกมนุษย์ผู้นั้นจะมีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาไหวพริบเป็นเลิศ ประดุจแสงเทียนอันสว่างไสว

- **เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน** เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อถึงวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ชาวบ้านจากกันทำข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมหมากพลูตั้งแต่เช้ามีดห่อใส่ใบตอง เรียกว่าข้าวประดับดิน นำไปวางไว้ตามโคนต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่อให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้นมากิน เพราะเชื่อว่าในช่วงเดือนเก้าผู้ที่ล่วงลับแล้วจะได้รับการปลดปล่อยให้ออกมาท่องเที่ยวได้ ในพิธีบุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านจะวางข้าวประดับดินไว้พร้อมจุดเทียนบอกกล่าวให้มารับเอาอาหารและส่วนบุญนี้ จากนั้นชาวบ้านจะเอาอาหารไปทำบุญตักบาตรถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร สมათานศีล ฟังเทศน์และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

- **เดือนสิบ บุญข้าวสาก(กระยาสารท)** เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยมีการทำสลากให้พระจับ เพื่อที่จะได้ถวายของตามสลากนั้น เป็นการทำบุญที่ต่อเนื่องจากพิธีในเดือนเก้า เพราะถือว่าเป็นการทำบุญส่งล่วงลับไปแล้วที่ได้ออกมาท่องเที่ยว ให้กลับสู่แดนของตน ในเดือนสิบนี้ชาวบ้านจะนำห่อข้าวสาก(ข้าวเปลือกเหนียวมาคั่ว เพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุกน้ำตาลและมะพร้าว)ไปวางไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกให้ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว มารับอาหารและผลบุญที่อุทิศให้

- **เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา** จัดทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นการทำบุญที่สืบเนื่องมาจากบุญเข้าพรรษาในเดือนแปด ที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาเป็นเวลานานถึง ๓ เดือน ดังนั้น ในวันที่ครบกำหนดพระภิกษุสามเณรเหล่านั้นจะมารวมกันทำพิธีออกวัสสาพิจารณา วันนี้เป็นวันที่ภิกษุสามเณรมีโอกาสมาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันที่วัด ชาวบ้านถือว่าเป็นวันสำคัญและเป็นระยะที่ชาวบ้านหมดภาระในการทำนาไร่ อากาศในช่วงนี้จะ

เย็นสบายจึงถือโอกาสมาร่วมกันทำบุญ มีการตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการกวนข้าวทิพย์ถวาย รับประทานสดมนต์ฟังเทศน์และถวายผ้าจำนำพรรษา ตอนค่ำจะมีการจุดประทีปโคมไฟในบริเวณวัดและหน้าบ้าน บางท้องถิ่นอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำจะมีการไหลเรือไฟ (ล่องเฮือไฟ) เพื่อเป็นการบูชาคารวะแม่คงคา บางแห่งมีการแข่งเรือยาวเพื่อความสนุกสนานและสามัคคีร่วมกันในงานอีกด้วย

- **เดือนสิบสอง บุญกฐิน** เป็นการถวายผ้าจีวรแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบ ๓ เดือน งานบุญนี้มีระยะเวลาทำตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ มูลเหตุที่มีการทำบุญกฐินนั้น มีเรื่องเล่าว่ามีพระภิกษุจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ระหว่างการเดินทางนั้นยังเป็นช่วงหน้าฝน และระยะทางไกลจึงทำให้ผ้าจีวรของพระภิกษุเหล่านั้นเปียกน้ำเประเปื้อนโคลน ไม่สามารถหาผ้าผลัดเปลี่ยนได้ พระพุทธเจ้าได้เห็นถึงความยากลำบากนั้น จึงมีพุทธบัญญัติให้ภิกษุแสวงหาผ้าและรับผ้ากฐินได้ เป็นเวลาหนึ่งเดือนหลังออกพรรษา ชาวบ้านจึงได้จัดผ้าจีวรนำมาถวายพระภิกษุในช่วงเวลาดังกล่าว จนกลายเป็นประเพณีทำบุญกฐินมาจวบจนปัจจุบัน ก่อนการทำกฐินเจ้าภาพจะต้องจองวัดและกำหนดวันทอดกฐินล่วงหน้า เตรียมผ้าไตรจีวรพร้อมอัฐบริขารและเครื่องไทยทาน มีการบอกบุญแก่ญาติมิตร ตอนเช้าในพิธีจะแห่ขบวนกฐินเพื่อนำไปทอดที่วัด และแห่กฐินเวียนประทักษิณรอบอุโบสถ ๓ รอบ จึงทำพิธีถวายผ้ากฐินจากปุ๋ยฝ้ายจนสามารถนำไปทอดให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาเริ่มทำเชื่อว่าจะได้บุญมากกว่าอย่างอื่น

ครอง ๑๔ คือ แนวทางหรือข้อวัตรที่ประชาชนทั่วไปตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ ๑๔ ข้อ เป็นจารีตประเพณีและทำนองคลองธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของบ้านเมือง ซึ่งอาจสรุปได้ ๓ ประการ คือ สำหรับพระมหากษัตริย์และผู้ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ สำหรับพระสงฆ์องค์เจ้า และสำหรับบุคคลธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติในส่วนที่ชาวบ้านถือปฏิบัติต่อตัวเองและชาวบ้าน มีดังนี้

๑) เมื่อได้ข่าวใหม่หรือผลหมากรากไม้ ให้บริจาคแก่ผู้มีศีลแล้วตนเองจึงบริโภคและให้ญาติพี่น้องด้วยกัน

๒) อย่ามีความโลภ อย่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่ากล่าวคำหยาบ

๓) ให้ทำศาลพระภูมิไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อบูชา

๔) ให้ล้างเท้าก่อนขึ้นบ้าน

๕) เมื่อถึงวัน ๗, ๘ ค่ำ ๑๔, ๑๕ ค่ำ ให้สมมาก่อนเส้า สมมาแม่ขึ้นบันได สมมาผักตุงเสียน

๖) ให้ล้างเท้าก่อนนอนเวลากลางคืน

๗) ถึงวันศีลให้เอาดอกไม้ รูปเทียน สมมาผัว และให้เอารูปเทียนถวายพระ

๘) ถึงวันศีลดับ ศีลเพ็ง (แรม ๑๔ ค่ำ, ขึ้น ๑๕ ค่ำ) ให้นิมนต์พระมาสดมนต์บ้านหรือใส่บาตร

๙) เมื่อพระภิกษุเข้าปริวาสกรรม ให้มีขันข้าวตอก ดอกไม้ รูปเทียน เครื่องอัฐบริขารไป

ถวายพระ

๑๐) เมื่อเห็นพระภิกษุเดินผ่านให้นั่งลงแล้วยกมือไหว้ แล้วค่อยเจรจา

๑๑) อย่าเหยียบเงาพระภิกษุ ผู้ถือศีลบริสุทธิ์ (อย่าหมิ่นประมาทพระ)

๑๒) อย่าเอาอาหารที่กินแล้วไปให้พระภิกษุ รวมถึงสามเณรด้วย

๑๓) อย่าเสพเมถุนในวันศีล วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา

๑๔) เมื่อมีพระมาบิณฑบาตอย่าให้พระคอย เวลาใส่บาตรอย่าให้มือแตะบาตร ภิกษุหรือ

สามเณรห้ามใส่รองเท้า ห้ามกางร่ม ห้ามเอาผ้าปิดหัวเวลาใส่บาตร

ตำบลหนองเรือมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ อุทยานป่าดูนลำพัน และบุพผาลกระหม่อม นอกจากนี้ยังมีขนบธรรมเนียม ประเพณีทาง พุทธศาสนาเก่าแก่ที่ได้รับการสืบทอดมาอย่างยาวนานมีความกลมกลืนกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชนเป็นอย่างดี

๖.๘ องค์กร / สถาบันต่างๆ

สถาบันเกษตรกร มีบทบาทในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิตของเกษตรกรซึ่งการดำเนินการด้านสถาบันเกษตรกรมีอยู่หลายกลุ่ม โดยมีหน่วยงานของทางราชการเป็นผู้สนับสนุน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และกลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ ๑๑ แสดงกลุ่มสถาบันเกษตรกร ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิก (ราย)	ปีที่จัดตั้ง
		กลุ่ม แม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่ม ส่งเสริม อาชีพ	กลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชน		
๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรบ้านหนองป่อ		✓	✓	๔๐	พ.ศ. ๒๕๔๘
๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้าน ป่าร้างหนา		✓	✓	๓๐	พ.ศ. ๒๕๔๘
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน บ้านนางเล็ง		✓	✓	๓๐	พ.ศ. ๒๕๔๘
๔	วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เพาะเห็ดบ้านนากลาง		✓	✓	๔๐	พ.ศ. ๒๕๔๘
๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพอเพียงบ้าน หนองเหล็ก		✓	✓	๒๕	พ.ศ. ๒๕๕๒
๖	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้าน ตลาดม่วง		✓	✓	๖๐	พ.ศ. ๒๕๕๒
๗	วิสาหกิจชุมชนโคไทยร่วมใจ		✓	✓	๓๕	พ.ศ. ๒๕๕๔
๘	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหม หมู่ ๑๑ บ้านนาเหนือ		✓	✓	๑๓	พ.ศ. ๒๕๕๙
๙	วิสาหกิจชุมชนธนาคารต้นไม้บ้าน หนองโน หมู่ที่ ๓		✓	✓	๑๔	พ.ศ. ๒๕๕๙
๑๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคหนอง กลางโคก		✓	✓	๑๐	พ.ศ. ๒๕๕๙
๑๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก		✓	✓	๑๐	พ.ศ. ๒๕๕๙

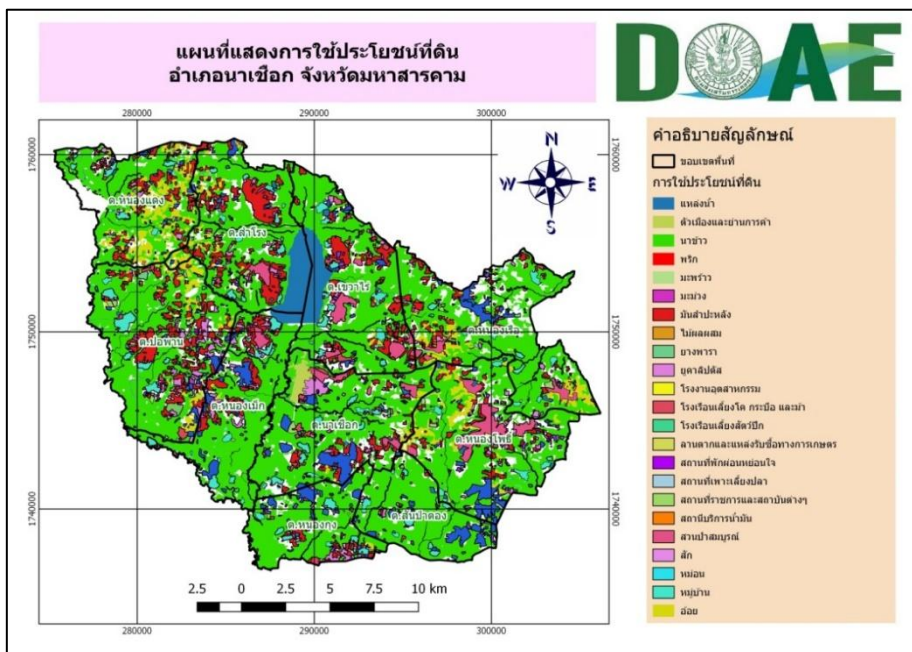
ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิก (ราย)	ปีที่จัดตั้ง
		กลุ่ม แม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่ม ส่งเสริม อาชีพ	กลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชน		
๑๒	วิสาหกิจชุมชนรักษ์สมุนไพรบ้าน หนองกลางโคก		✓	✓	๘	พ.ศ. ๒๕๕๙
๑๓	วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสาน บ้านโคกล่าม		✓	✓	๘	พ.ศ. ๒๕๕๙
๑๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปศุ สัตว์ตลาดเหนือ		✓	✓	๙	พ.ศ. ๒๕๕๙
๑๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพอัดเม็ด ตำบลหนองเรือ		✓	✓	๓๐	พ.ศ. ๒๕๖๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land used)

๗.๑ ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลักๆเช่น ภาคการเกษตร อุตสาหกรรม ชุมชนเมือง ที่อยู่
อาศัย แยกตามเขตการปกครองย่อย

จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน พบว่าในตำบลหนองเรือ สามารถจำแนกการใช้ที่ดินได้เป็น ๕
ประเภทหลัก คือ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่อื่นๆ (เช่น ไม้ละเมาะ)

ภาพที่ ๑๐ การใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอนาเชือก
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน,๒๕๖๗)

ตารางที่ ๑๒ สภาพการใช้ที่ดิน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	สภาพการใช้ที่ดิน	ไร่	ร้อยละ
๑	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	๓๗.๐๐	๐.๐๐
๒	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	๑๐๖.๐๐	๐.๐๑
๓	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	๑,๒๙๙.๐๐	๐.๑๕
๔	หมู่บ้าน ตัวเมืองและย่านการค้า	๑๑,๔๐๔.๐๐	๑.๓๒
๕	อ่างเก็บน้ำ	๗,๐๒๕.๐๐	๐.๘๑
๖	มะม่วง	๔๓๒.๐๐	๐.๐๕
๗	หนอง บึง ทะเลสาบ	๒,๘๑๗.๐๐	๐.๓๓
๘	โรงงานอุตสาหกรรม	๒๐.๐๐	๐.๐๐
๙	แม่น้ำลำคลอง	๔,๑๓๒.๐๐	๐.๔๘
๑๐	แก้วมังกร	๕.๐๐	๐.๐๐
๑๑	ไม้ผลผสม	๑๑.๐๐	๐.๐๐
๑๒	คลองชลประทาน	๓๔๔.๐๐	๐.๐๔
๑๓	ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจอื่นๆ	๒๖๐.๐๐	๐.๐๓
๑๔	ทุ่งหญ้า/ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	๑๘,๓๖๖.๐๐	๒.๑๓
๑๕	นาข้าว	๗๓๔,๐๙๔.๐๐	๘๕.๑๑
๑๖	บ่อน้ำในไร่นา	๑,๔๗๐.๐๐	๐.๑๗
๑๘	ป่า	๒๐,๔๒๖.๐๐	๒.๓๗
๒๐	พริก	๗.๐๐	๐.๐๐
๒๑	พื้นที่ลุ่ม	๑,๓๑๘.๐๐	๐.๑๕
๒๒	พุทรา	๑๑.๐๐	๐.๐๐
๒๓	มะพร้าว	๑๖.๐๐	๐.๐๐
๒๔	มันสำปะหลัง	๒๖,๕๗๑.๐๐	๓.๐๘
๒๕	ยางพารา	๕๘๔.๐๐	๐.๐๗
๒๖	ยูคาลิปตัส	๑๐,๐๑๖.๐๐	๑.๑๖
๒๗	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	๑๑๘.๐๐	๐.๐๑
๒๘	สถานีบริการน้ำมัน	๙.๐๐	๐.๐๐
๒๙	หม่อน	๑๐.๐๐	๐.๐๐
๓๐	อ้อย	๑๓,๕๔๒.๐๐	๑.๕๗
๓๑	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ สัตว์ปีกและม้า	๕,๖๓๕.๐๐	๐.๖๕
๓๒	ไม้ละเมาะ	๒,๔๕๘.๐๐	๐.๒๘
รวม		๘๖๒,๕๕๓.๐๐	๑๐๐.๐๐

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน),๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๓ พื้นที่การเกษตร ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก ปี ๒๕๖๑ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

พื้นที่การเกษตรอำเภอนาเชือก ปี ๒๕๖๑											
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม											
ที่	ตำบล	ทำนา	ทำไร่	เลี้ยงสัตว์	ทำสวน	ประมง	ที่อยู่อาศัย	พื้นที่ป่า	ที่สาธารณะ	อื่น ๆ	รวม
๑	นาเชือก	๑๔,๖๘๘	๑,๓๔๖	๑,๗๒๖	๙๓๙	-	๙๑๖	๖,๔๒๖	๕,๐๐๔	-	๓๑,๐๙๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, ๒๕๖๗)

๗.๒ กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน

เกษตรกรจะมีที่ดินเป็นของตนเองและต้องเช่าบางส่วน และเอกสารสิทธิส่วนใหญ่ที่เกษตรกรมีอยู่ส่วนใหญ่จะเป็นโฉนด ประเภท น.ส.๓, น.ส. ๓ก., น.ส. ๓ข., และ น.ส. ๔จ.

ตารางที่ ๑๔ กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน *

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	1,145.00	12,861.00
เช่า	316.00	2,790.00
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	116.00	938.00
รวม **	1,391.00	16,589.00

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๑๖๖ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไปจำนวน ๓๖๔ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖๐ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๗ และอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๕ และอายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๔ และอายุระหว่าง ๑๘-๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๔ ตามลำดับ

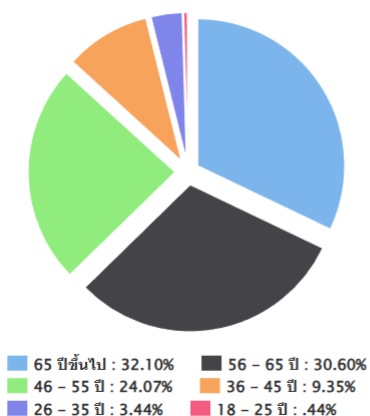
ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๖๔	๓๒.๑๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๓๕๗	๓๐.๖๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๗๓	๒๔.๐๗
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๐๖	๙.๓๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๙	๓.๔๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๕	๐.๔๔
รวม	๑,๑๓๔	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ครุฑเรือนเกษตรกร 1,134.00 ครุฑเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	364.00	32.10
56 - 65 ปี	347.00	30.60
46 - 55 ปี	273.00	24.07
36 - 45 ปี	106.00	9.35
26 - 35 ปี	39.00	3.44
18 - 25 ปี	5.00	0.44
รวม	1,134.00	100.00

ภาพที่ ๑ กราฟแสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

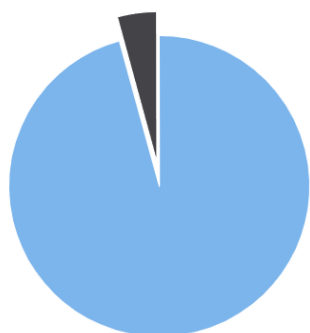
ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑,๐๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๒๓ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง เช่น การค้าขาย การรับราชการ หรืองานประจำ จำนวน ๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๓

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๐๘๖	๙๕.๗๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๘	๔.๒๓

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ลักษณะการประกอบอาชีพ

■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก : 95.77%
■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง : 4.23%

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	1,086.00	95.77
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	48.00	4.23

ภาพที่ ๒ กราฟแสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(**ที่มา :** ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

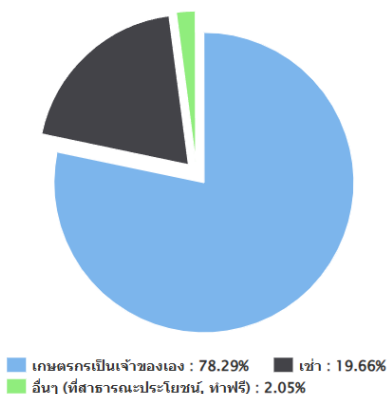
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑,๑๘๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๒๙ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๒๙๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖๖ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	คิดเป็นร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๑๘๓	๗๘.๒๙
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๑	๒.๐๕
เช่า	๒๙๗	๑๙.๖๖
รวม	๑,๕๑๑	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน *

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	1,183.00	16,128.00
เช่า	297.00	2,913.00
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ท้าฟรี)	31.00	215.00
รวม **	1,381.00	19,256.00

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ดั่งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ภาพที่ ๒ กราฟแสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

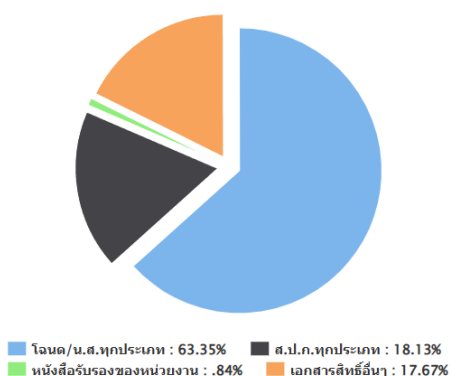
เกษตรกรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการถือครองที่ดินแบบโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๘๒๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๕ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๒๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๓ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๒๓๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๗ และหนังสือรับรองของหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๑,๐๐๓	๔๗๑	๑๑	๑๓๒	๑,๖๑๗

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก.ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ
1,183.00	828.00	237.00	11.00	231.00

Activate Wind

ภาพที่ ๓ กราฟแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๔ กลุ่ม มีสมาชิกจำนวน ๑๐๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๒ กลุ่ม สมาชิกจำนวน ๔๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิกจำนวน ๓๐ ราย วิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑๖ แห่ง สมาชิกจำนวน ๓๕๑ ราย

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หนองเรือ	๔	๑๐๐	๒	๔๐	๑	๓๐	๑๖	๓๕๑	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย จำนวน ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จำนวน ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๔ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน จำนวน ๑๓ ศูนย์

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล		ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช. เครือข่าย	ศบ. กต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
							กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
หนองเรือ		-	๑	-	-	๑	-	๑๓	๑	๑๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๕ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๑๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑๕ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสาปศุ สัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หนองเรือ	-	๑๓	๑	๑๓	๑๓	๑๓	๑	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีประชาชนชาวบ้าน จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
หนองเรือ	๑	นายบุญลับ ศิริบุญคุณ	๑๑๔ หมู่ ๔ ตำบลหนองเรือ	ด้านการเกษตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านหนองปอ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายอัมพร คำบุญเรือง

บ้านเลขที่ : ๑๔ บ้านหนองปอ หมู่ ๒ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองเรือมีอาชีพหลัก คือ การทำนาประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ โดยเป็นการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และจำหน่าย แต่ก็ประสบปัญหาต้นทุนสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรบางคนจึงหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อการอยู่รอดของตัวเอง และเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นดังเช่นที่ นายอัมพร คำบุญเรือง ดำเนินการอยู่ขณะนี้

แนวทางการพัฒนา : ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน และขยายเครือข่ายไปสู่ชุมชนอื่นๆ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำเกษตรแบบผสมผสาน ตามแบบเกษตรทฤษฎีใหม่

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การทำเกษตรแบบผสมผสาน

๒. การลดต้นทุนการผลิต

๓. การจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่หลักสูตรบังคับ

หลักสูตรเสริม : ๑. การทำเกษตรผสมผสาน การปลูกพืชหมุนเวียน

๒. การทำนาข้าว

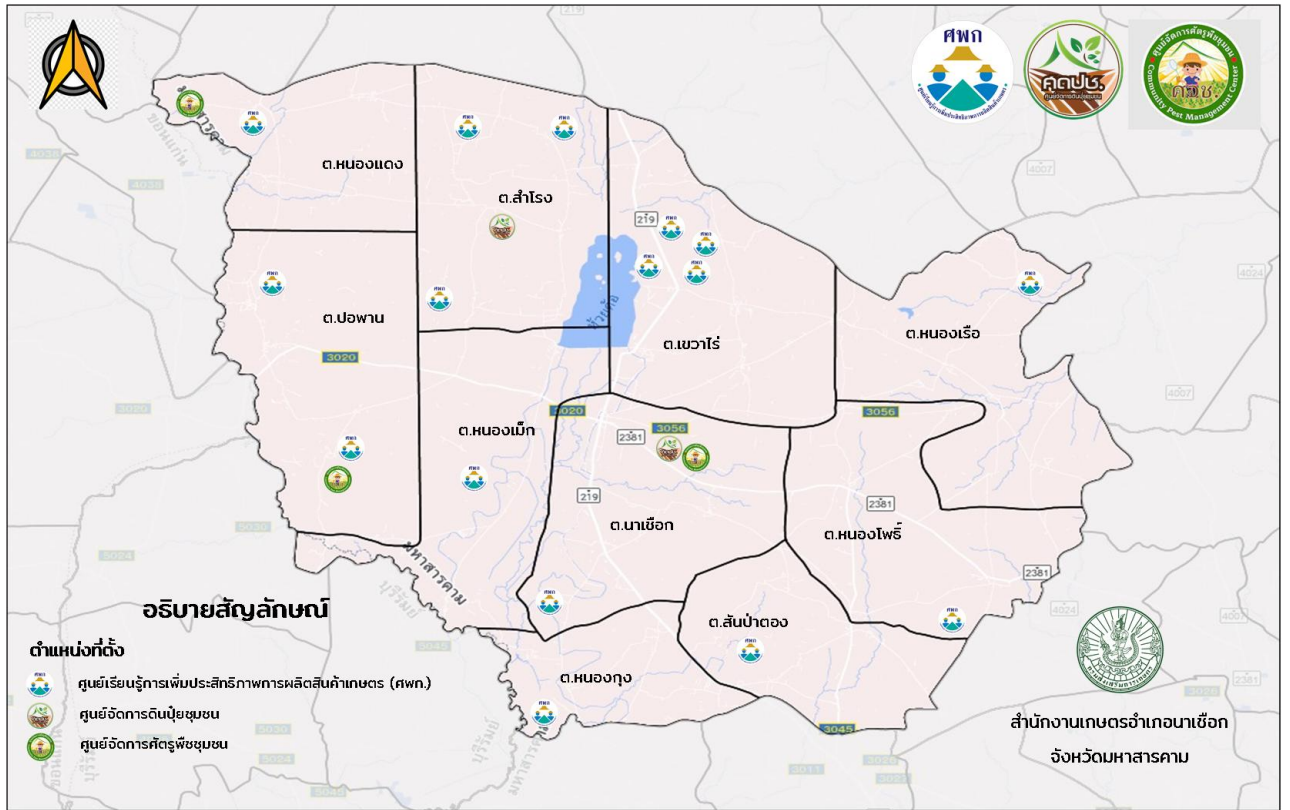
๓. การจัดการดิน ปุ๋ย

ศูนย์เครือข่าย : -

ตารางที่ ๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านหนองปอ ตำบลหนองเรือ อำเภอ นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	การทำเกษตรแบบ ผสมผสาน ตามแบบ เกษตรทฤษฎีใหม่	๒	หนองเรือ	นายอัมพร คำบุญเรือง	๐๖๔-๘๑๓๓๖๔๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๔ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ บ้านหัวเขาแตก ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
- กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
- กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑,๑๓ บ้านตลาดม่วง ตลาดเหนือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก

จังหวัดมหาสารคาม

- กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๒,๑๑,๑๒ บ้านหนองปอ นาเหนือ นากลาง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ บ้านหัวเขาแตก ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่อยู่ : หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๗๕๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๐๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐ กก./ไร่ เป็น ๔๘๐ กก./ไร่ (๒๐%)

- เป้าหมายรายได้..... ๓๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย..... ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การไถปรับที่นา
๒. การอัดฟางข้าว ลดการเผาในพื้นที่นา

ตารางที่ ๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ บ้านหัวเขาแตก ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑. การไถปรับที่นา	←-----→													๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒. การอัดฟางข้าว ลดการเผาในพื้นที่นา	←-----→										←-----→			๙๐,๐๐๐ บาท	๑๕๐,๐๐๐ บาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่อยู่ : หมู่ ๔ บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๗๕๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๐๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐ กก./ไร่ เป็น ๔๘๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้..... ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย..... ๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตข้าวเปลือกคุณภาพ
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑. การผลิตข้าวเปลือกคุณภาพ					←-----→								๒๕,๐๐๐ บาท	๕๐,๐๐๐ บาท
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว					←-----→								๒๕,๐๐๐ บาท	๕๐,๐๐๐ บาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑,๑๓ บ้านตลาดม่วง ตลาดเหนือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่อยู่ : หมู่ ๑,๑๓ บ้านตลาดม่วง ตลาดเหนือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๖,๐๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๔,๘๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๓๐๐ กก./ไร่ เป็น ๓,๘๖๐ กก./ไร่ (๒๐%).....
- เป้าหมายรายได้ ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตมันเส้นสะอาด
๒. การผลิตท่อนพันธุ์มันสะอาด

ตารางที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑,๑๓ บ้านตลาดม่วง ตลาดเหนือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การผลิตมันเส้นสะอาด								←						๑๐๐,๐๐๐ บาท	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒. การผลิตท่อนพันธุ์														๕๐,๐๐๐ บาท	๑๕๐,๐๐๐ บาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๒,๑๑-๑๒ บ้านหนองปอ นาเหนือ นากลาง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่อยู่ : หมู่ ๒,๑๑-๑๒ บ้านหนองปอ นาเหนือ นากลาง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๖,๐๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๔,๘๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๓๐๐ กก./ไร่ เป็น ๓,๘๖๐ กก./ไร่ (๒๐%).....
- เป้าหมายรายได้ ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตมันเส้นสะอาด
๒. การผลิตท่อนพันธุ์มันสะอาด

ตารางที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๒ บ้านปอ นาเหนือ นากลาง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การผลิตมันเส้นสะอาด								←					→	๑๐๐,๐๐๐ บาท	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒. การผลิตท่อนพันธุ์														๕๐,๐๐๐ บาท	๑๕๐,๐๐๐ บาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ บ้านหัวเข้า ต.ตำบลหนองเรือ อ.อำเภอนาเชือก จ.จังหวัดมหาสารคาม	ข้าว	๕๐	๕๐๐	นายปรีชา ปะกิลำพัง	๐๖๑-๒๒๑๘๕๕๑
๒	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหนองเรือ ต.ตำบลหนองเรือ อ.อำเภอนาเชือก จ.จังหวัดมหาสารคาม	ข้าว	๔๐	๔๐๐	นายบุญลับ ศิริบุญคุณ	๐๘๐-๗๕๕๕๕๘๘
๓	กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑,๑๓ บ้านตลาดม่วง ตลาดเหนือ ต.ตำบลหนองเรือ อ.อำเภอนาเชือก จ.จังหวัดมหาสารคาม	มันสำปะหลัง	๓๐	๓๐๐	นายถนอม แคนภา	๐๖๔-๘๑๓๖๖๔๔
๔	กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๒,๑๑,๑๒ บ้านหนองปอ นาเหนือ นากลาง ต.ตำบลหนองเรือ อ.อำเภอนาเชือก จ.จังหวัดมหาสารคาม	มันสำปะหลัง	๓๒	๓๕๐	นายสุดใจ จันแก้ว	๐๖๔-๘๑๓๖๖๔๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

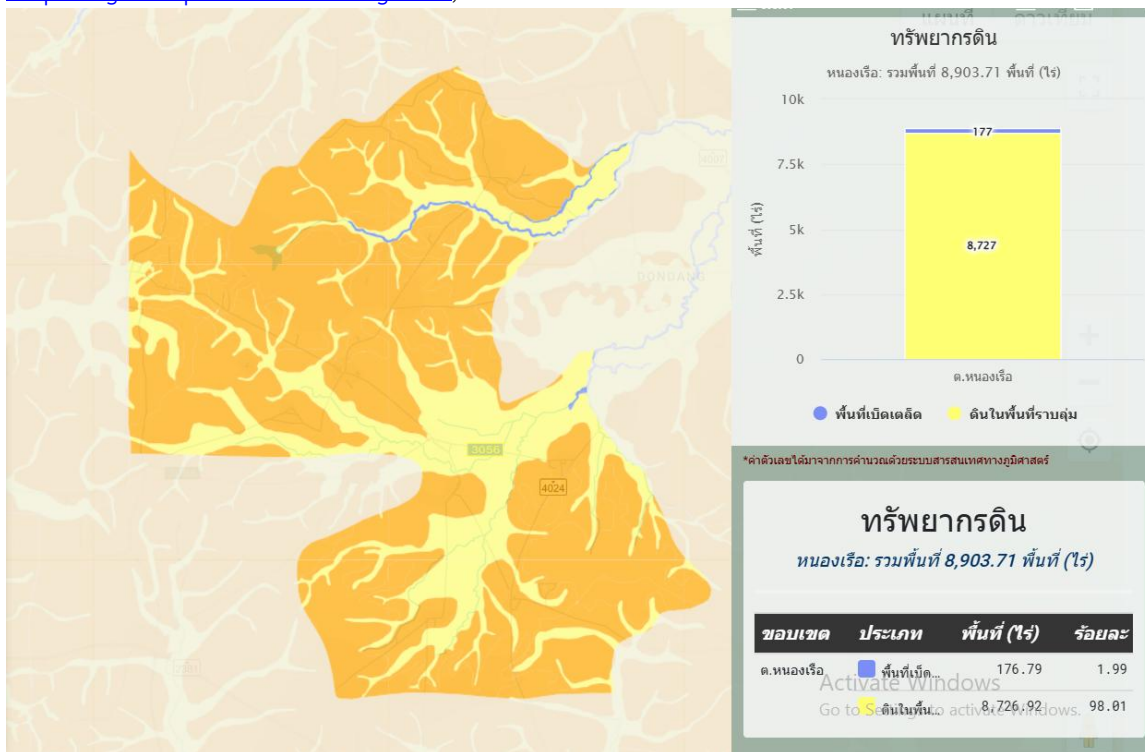
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๘๗๖.๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๘๑ ดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๑๗๖.๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ แสดงทรัพยากรดินตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๗๖.๗๙	๑.๙๙
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๘๗๖.๙๒	๙๘.๘๑

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

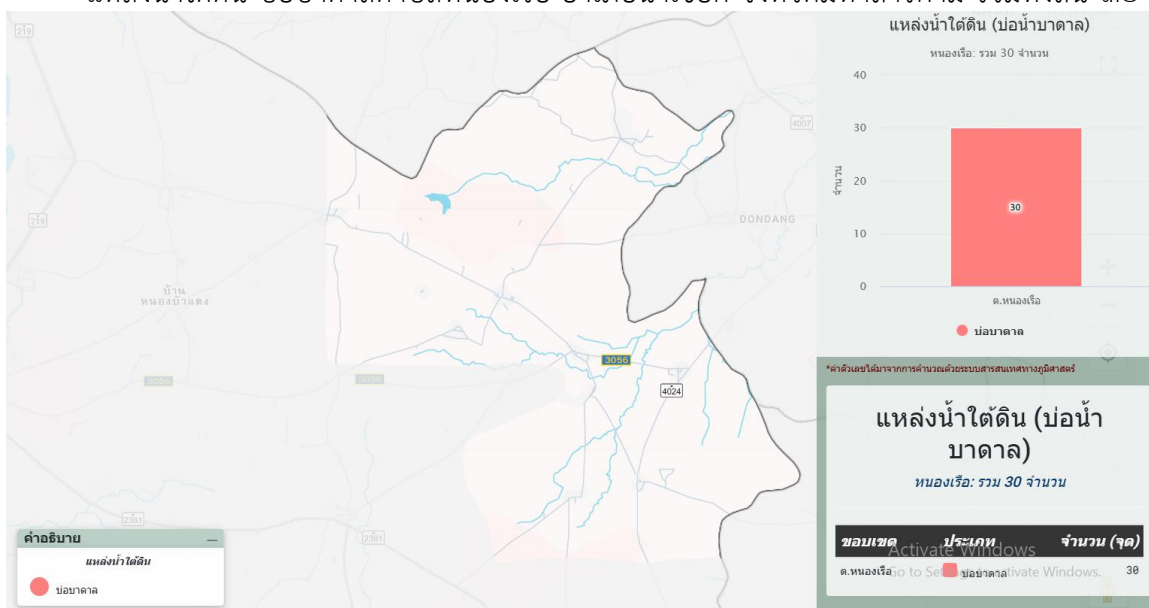
ภาพที่ ๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณร้อยละ ๙๐ ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

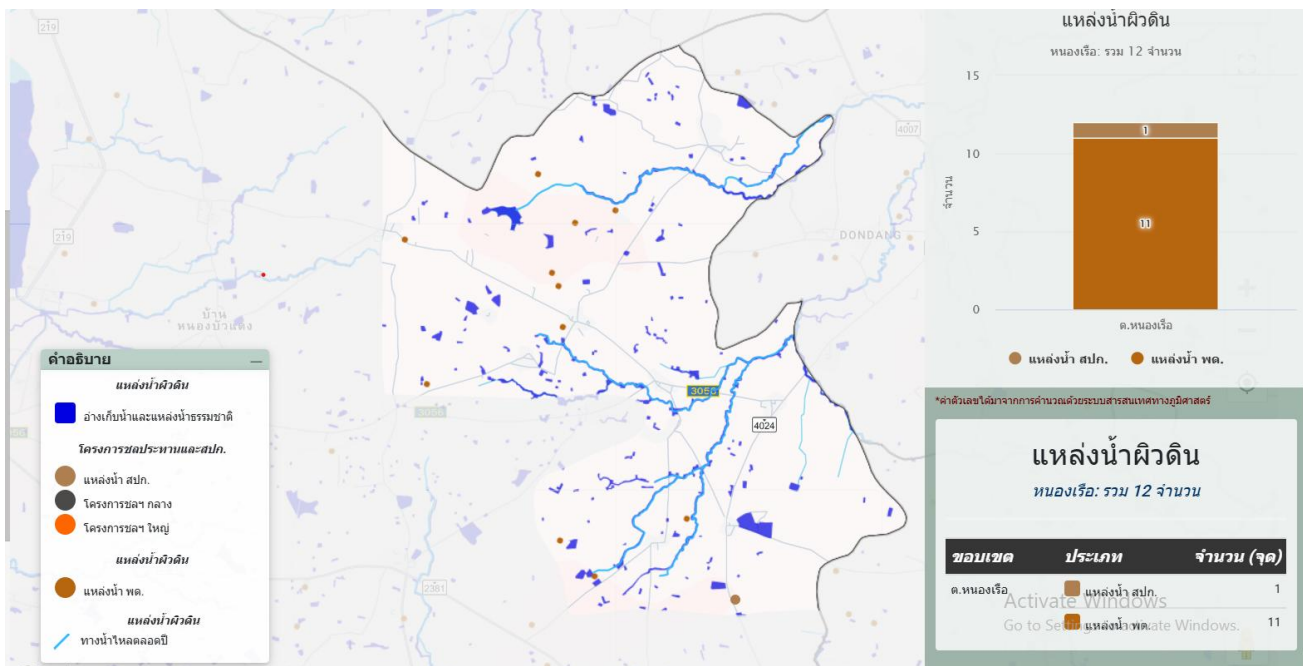
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้น ๓๐ บ่อ

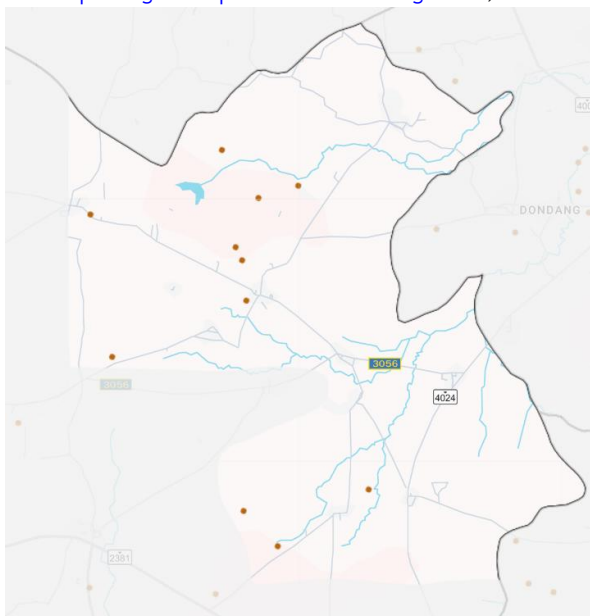
ภาพที่ ๖ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

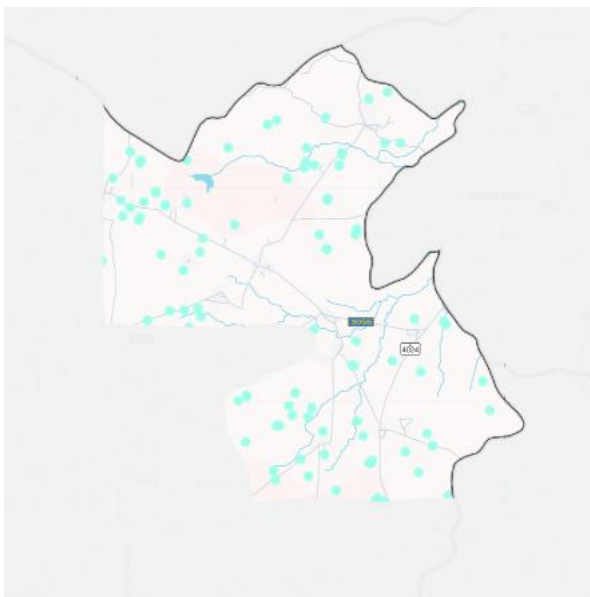
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๑๑ แห่ง แหล่งน้ำสปก. จำนวน ๑ แห่ง

ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ) ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน) ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๙ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน)
 ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI
 ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

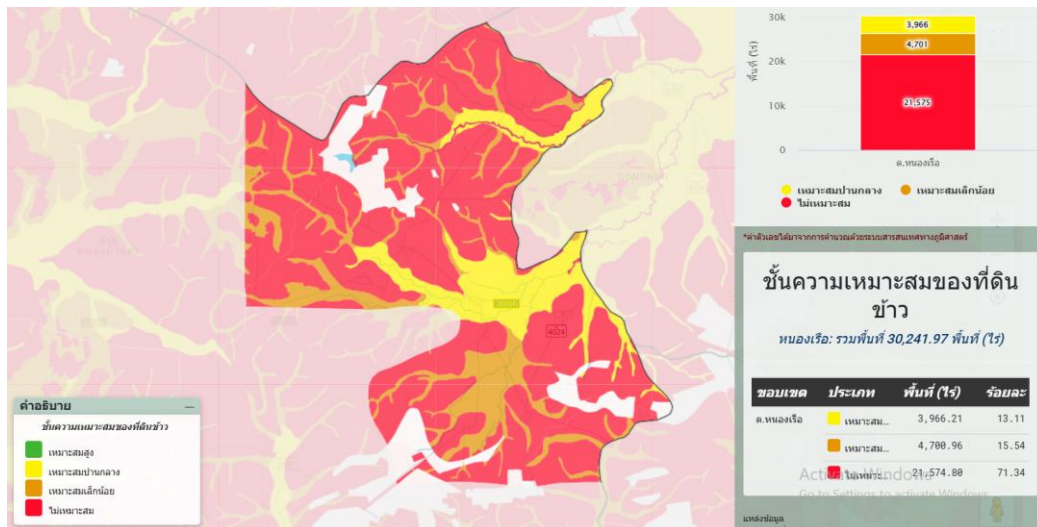
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๓๐,๒๔๑.๙๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓,๙๖๖.๒๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔,๗๐๐.๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๔ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒๑,๕๗๔.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓๔

ตารางที่ ๑๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองเรือ	-	๓,๙๖๖.๒๑	๔,๗๐๐.๙๖	๒๑,๕๗๔.๘๐	๓๐,๒๔๑.๙๗

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๑๑ กราฟแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๘,๕๐๔.๖๖ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ บ้านหนองปอ หมู่ที่ ๒ จำนวน ๒,๖๘๕.๙๑ ไร่ รองลงมา คือ บ้านหนองเรือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๒,๐๘๕.๑๑ ไร่ และบ้านตลาดม่วง หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๖๒๖.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

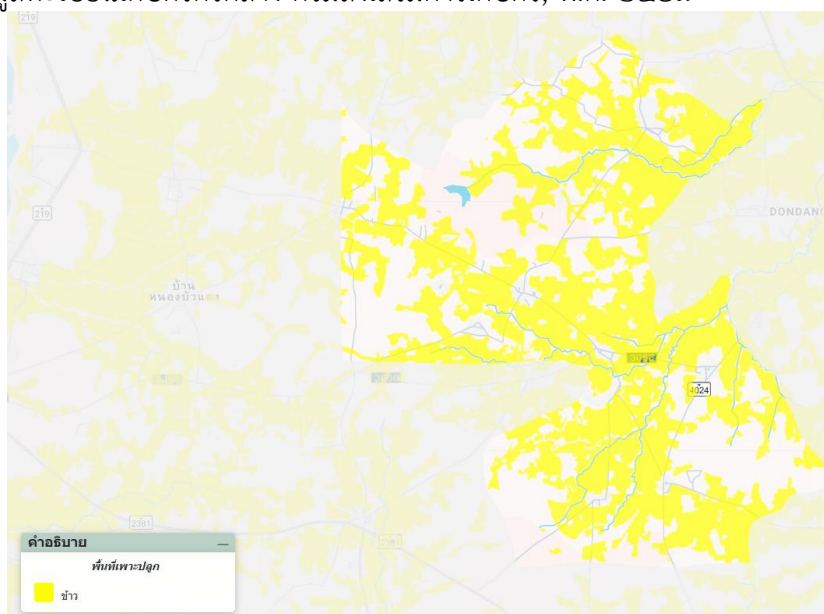
ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	๑	๑,๖๒๖.๒๕
๒	๒	๒,๖๘๕.๙๑
๓	๓	๑,๓๑๕.๕๐
๔	๔	๒,๐๘๕.๑๑
๕	๕	๙๓๒.๑๑
๖	๖	๔๓๗.๐๘
๗	๗	๑,๕๕๔.๗๒

ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๘	๘	๑,๖๒๑.๘๖
๙	๙	๑,๔๔๘.๒๕
๑๐	๑๐	๑,๓๖๔.๒๕
๑๑	๑๑	๑,๕๘๓.๘๑
๑๒	๑๒	๘๒๐.๗๐
๑๓	๑๓	๑,๐๒๙.๑๓
รวม		๑๘,๕๐๔.๖๖

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

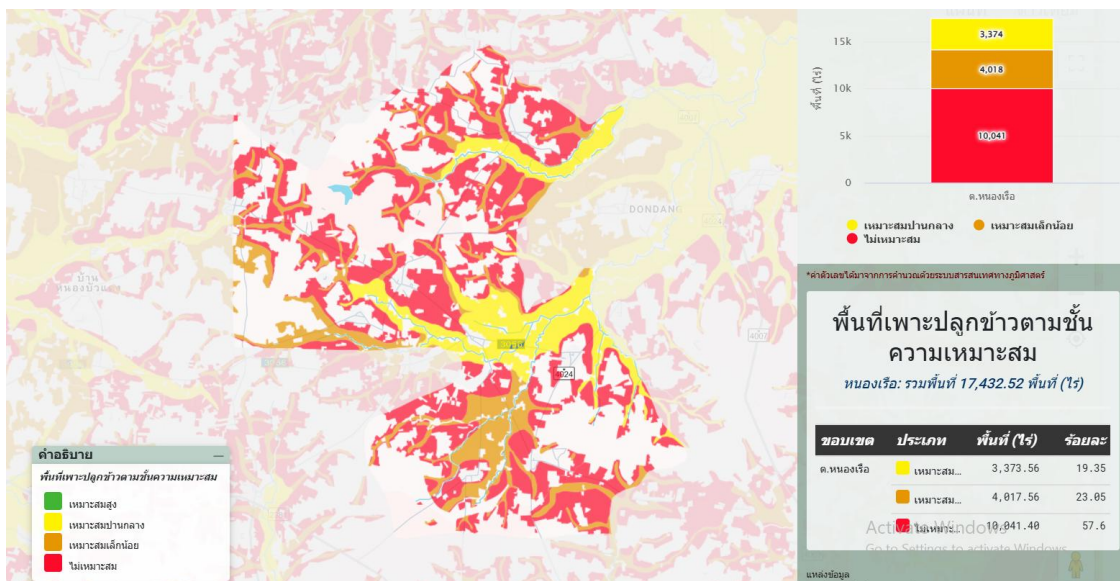
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๗,๔๓๒.๕๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓,๓๗๓.๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔,๐๑๗.๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๐,๐๔๑.๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖๐

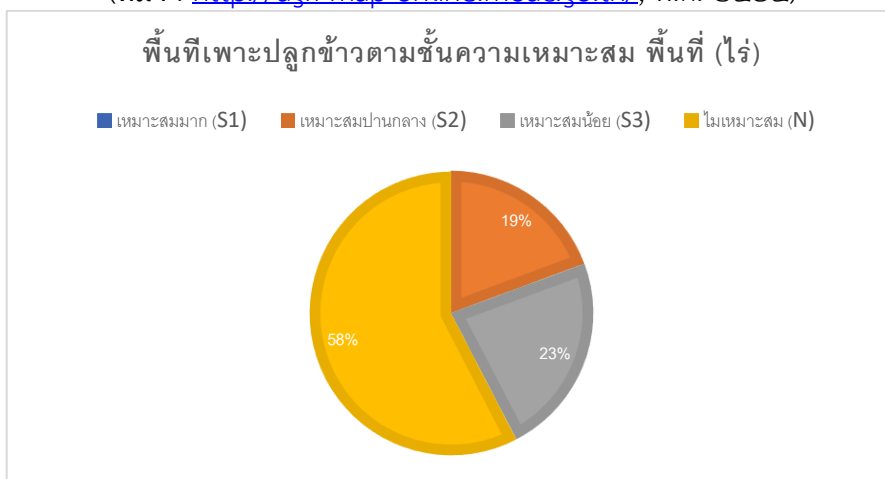
ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
หนองเรือ	-	๓,๓๗๓.๕๖	๔,๐๑๗.๕๖	๑๐,๐๔๑.๔๐	๑๗,๔๓๒.๕๒

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

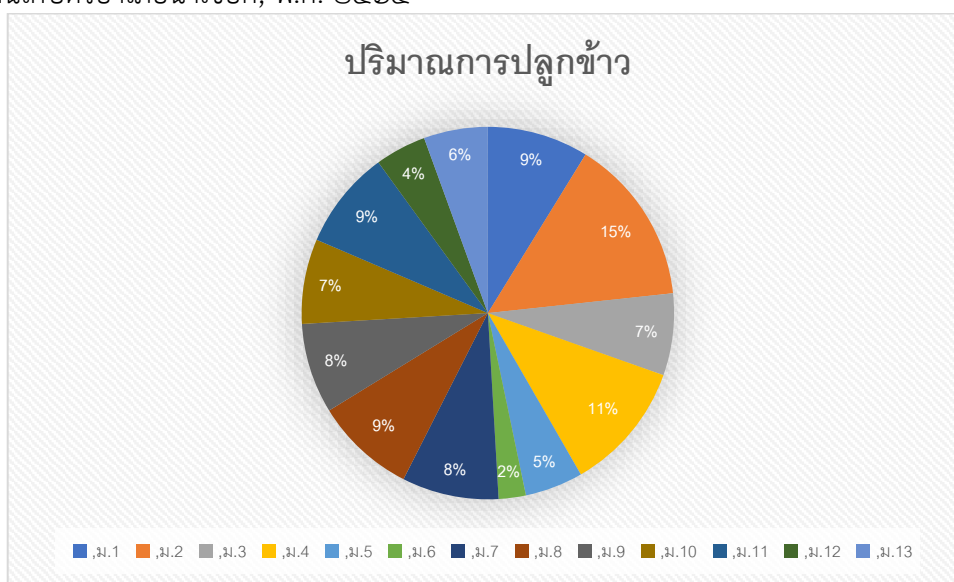
ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๘,๕๐๔.๖๖ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ บ้านหนองปอ หมู่ที่ ๒ จำนวน ๒,๖๘๕.๙๑ ไร่ รองลงมา คือ บ้านหนองเรือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๒,๐๘๕.๑๑ ไร่ และบ้านตลาดม่วง หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๖๒๖.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๑๒๓	๑,๖๒๖.๒๕	๑,๖๒๖.๒๕	๗๓๑.๘๑๒๕	๐.๔๕
๒	๑๖๘	๒,๖๘๕.๙๑	๒,๖๘๕.๙๑	๑๒๐๘.๖๖	๐.๔๕
๓	๙๗	๑,๓๑๕.๕๐	๑,๓๑๕.๕๐	๕๙๑.๙๗๕	๐.๔๕
๔	๑๙๔	๒,๐๘๕.๑๑	๒,๐๘๕.๑๑	๙๓๘.๒๙๙๕	๐.๔๕

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๕	๘๕	๙๓๒.๑๑	๙๓๒.๑๑	๔๑๙.๔๔๙๕	๐.๔๕
๖	๔๔	๔๓๗.๐๘	๔๓๗.๐๘	๑๙๖.๖๘๖	๐.๔๕
๗	๑๒๑	๑,๕๕๔.๗๒	๑,๕๕๔.๗๒	๖๙๙.๖๒๔	๐.๔๕
๘	๑๓๑	๑,๖๒๑.๘๖	๑,๖๒๑.๘๖	๗๒๙.๘๓๗	๐.๔๕
๙	๙๙	๑,๔๔๘.๒๕	๑,๔๔๘.๒๕	๖๕๑.๗๑๒๕	๐.๔๕
๑๐	๑๐๑	๑,๓๖๔.๒๕	๑,๓๖๔.๒๕	๖๑๓.๙๑๒๕	๐.๔๕
๑๑	๙๖	๑,๕๘๓.๘๑	๑,๕๘๓.๘๑	๗๑๒.๗๑๔๕	๐.๔๕
๑๒	๕๔	๘๒๐.๗๐	๘๒๐.๗๐	๓๖๙.๓๑๕	๐.๔๕
๑๓	๗๕	๑,๐๒๙.๑๓	๑,๐๒๙.๑๓	๔๖๓.๑๐๘๕	๐.๔๕
รวม	๑,๓๖๒	๑๘,๕๐๔.๖๖	๑๘,๕๐๔.๖๖	๘๓๒๗.๐๙๗	๐.๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๕ กราฟแสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ส่วนใหญ่การปลูกข้าวของเกษตรกร จะปลูกข้าวเจ้า พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวเหนียว พันธุ์ กข.๖ ข้าวเจ้า พันธุ์ กข.๑๕ โดยส่วนใหญ่เก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง และซื้อจากแหล่งต่างๆ ที่จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว เช่น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน โรงสี เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดินแยกได้เป็น ๓ ขั้นตอน คือ

- การไถกลบตอซังข้าว หลังการเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม
- การไถตะ ช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม
- การไถแปร ช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน

(๓) การปลูก

โดยส่วนใหญ่ทำนาหว่าน คิดเป็นร้อยละ ๙๕ มีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ สำหรับนาหว่าน ประมาณ ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่ เริ่มทำการหว่าน ช่วงเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ในส่วนนาดำ คิดเป็นร้อยละ ๕ จะมีการหว่านกล้า ในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน มีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ประมาณ ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ และทำการปักดำช่วงเดือนมิถุนายน - สิงหาคม

(๔) ระบบการให้น้ำ

เป็นการเพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน หากปีใดมีปริมาณน้ำฝนน้อย ฝนทิ้งช่วง หรือแห้งแล้ง ผลผลิตจะเสียหายเป็นพื้นที่กว้าง

(๕) การดูแลรักษา

- การจัดการดินทำการไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว
- การสำรวจพื้นที่นาเป็นประจำเพื่อกำจัดวัชพืช และศัตรูพืชต่างๆ อย่างน้อย ๑ ครั้ง/สัปดาห์
- การป้องกันกำจัดโรคที่พบ เช่น โรคไหม้ ป้องกันโดยการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

(๖) การใส่ปุ๋ย

- การใส่ปุ๋ยคอก เช่น ปุ๋ยมูลโค-กระบือ ที่เลี้ยงเองในช่วงการไถตะ อัตราประมาณ ๒๐๐-๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่
- การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่ ประมาณ ๒๐-๓๐ วัน หลังข้าวออก
- การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ที่ระยะกำเนิดช่อดอก หรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวผลผลิตจะทำการเก็บเกี่ยวในช่วง ๒๘-๓๐ วัน หลังวันออกดอก โดยเริ่มเก็บเกี่ยว ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ด้วยรถเกี่ยวขนาดข้าว และบางส่วนใช้แรงงานคน ตากข้าวให้ความชื้นลดลงเหลือ ประมาณ ๑๒-๑๔ % ก่อนนำผลผลิตที่ได้ไปจำหน่าย และเก็บรักษา

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เกษตรกรจะนำผลผลิตข้าวที่ได้ไปเก็บรักษาไว้ในยุ้งฉางของตนเองสำหรับเก็บไว้บริโภค หรือรอการจำหน่าย

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

ใช้วิธีการเขตกรรมเป็นหลัก โดยการสำรวจพื้นที่นาเป็นประจำเมื่อพบโรคและแมลงศัตรู จะทำการป้องกันกำจัดทันที หากเกษตรกรไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง จะนำพืชที่เป็นโรคและแมลงศัตรูทำลายเข้ามาให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรวินิจฉัย และแนะนำวิธีป้องกันกำจัดที่ถูกต้อง

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี			เตรียมดิน			ปลูก	ดูแลรักษา				เก็บเกี่ยว	อัดฟาง
			←————→			←△→	←————→				←△→	←————→

- สัญลักษณ์ ←————→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
- ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวนาปีตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด มีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๓,๗๕๐ บาท

ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายการ	ในเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	นอกเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถกลบตอซัง	-	๒๐๐	
ไถตะ	-	๒๐๐	
ไถแปร	-	๒๐๐	
พันธุ์ข้าว	-	๗๐๐	
ค่าจ้างปลูก (หวาน)	-	๑๐๐	
ค่าปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘	-	๗๐๐	
ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐	-	๓๐๐	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	-	๑๐๐	
ค่ารถเกี่ยวข้าว	-	๘๐๐	
ค่าขนส่ง	-	๑๕๐	
ค่าอื่นๆ เช่น เชื้อเพลิง เบ็ดเตล็ดฯ	-	๓๐๐	
รวม	-	๓,๗๕๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

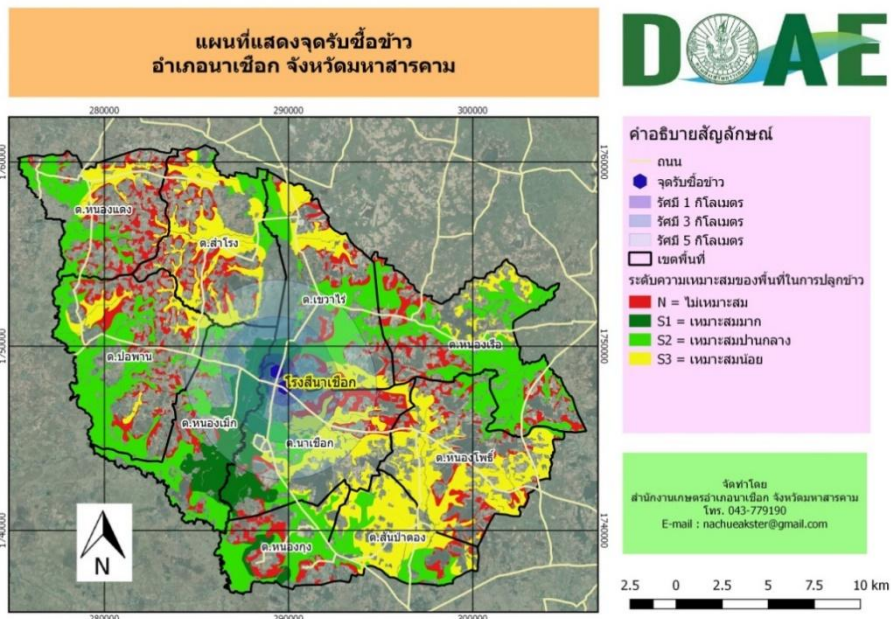
จุดรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป จุดรับซื้อข้าว/โรงงาน ที่มีความสำคัญในอำเภอนาเชือก ประกอบไปด้วยจุดรับซื้อ จำนวน ๖ แห่ง ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้และจำหน่าย ๑๕,๐๐๐๐ ตัน/ปี

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกข้าวไว้เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน ส่วนที่เหลือจึงจำหน่าย การนำผลผลิตออกมาจำหน่ายของเกษตรกรจะนำมาจำหน่ายเมื่อมีความจำเป็นต้องการเงิน หรือเมื่อข้าวมีราคาสูง โดยเกษตรกรไม่สามารถควบคุมราคาข้าวเองได้ ต้องเป็นไปตามกลไกการตลาดข้าว การจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรจะนำเข้ามาขายในแหล่งรับซื้อในตัวอำเภอ

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

จุดรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป จุดรับซื้อข้าว/โรงงาน ที่มีความสำคัญในอำเภอนาเชือก ประกอบไปด้วยจุดรับซื้อ จำนวน ๖ แห่ง

ภาพที่ ๑๗ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๘๖ ราย

องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

- การลดต้นทุนการผลิตข้าว
- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ข้าว ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายเกียรติศักดิ์ ปะภาวะโก	๑๓	หนองเรือ	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒	นายสุดใจ จันแก้ว	๒	หนองเรือ	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่

ตารางที่ ๒๑ แสดง Smart Farmer ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

๑.๔.๒ มั่นสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

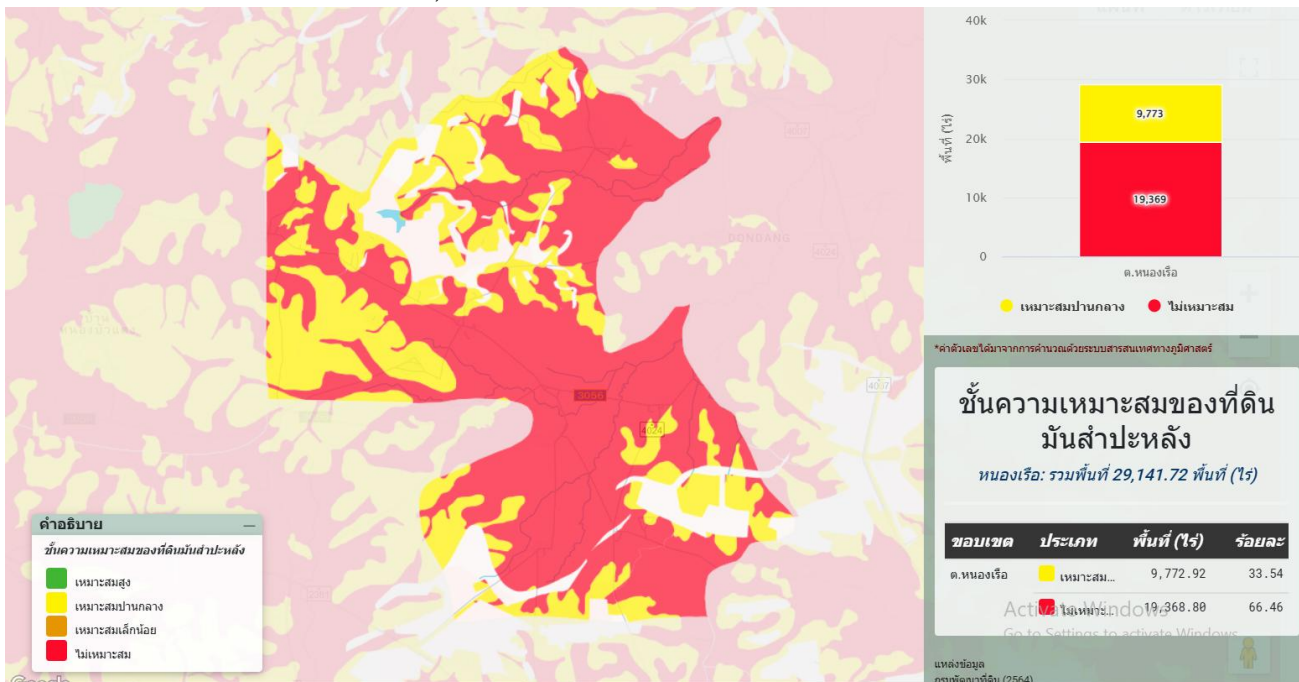
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด จำนวน ๒๙,๑๔๑.๗๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๙,๗๗๒.๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๙,๓๖๘.๘๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔๖

ตารางที่ ๒๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

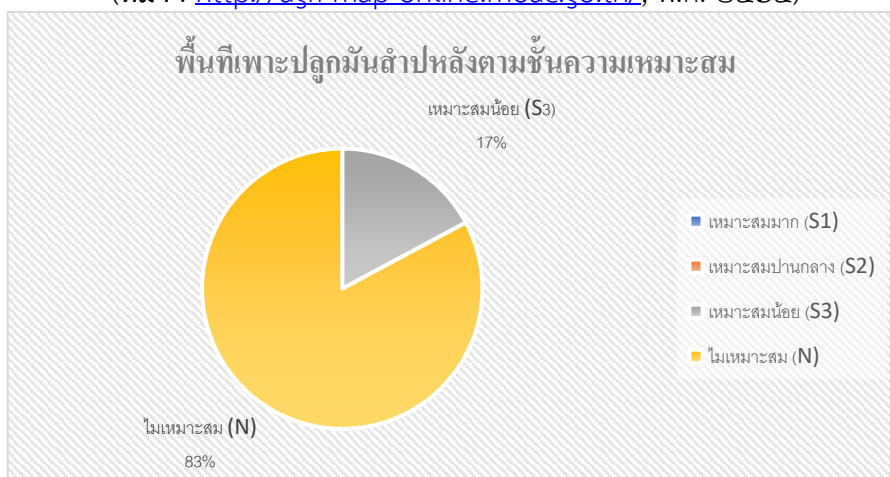
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
หนองเรือ	-	๙,๗๗๒.๙๒	-	๑๙,๓๖๘.๘๘	๒๙,๑๔๑.๗๒

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๑๙ กราฟแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

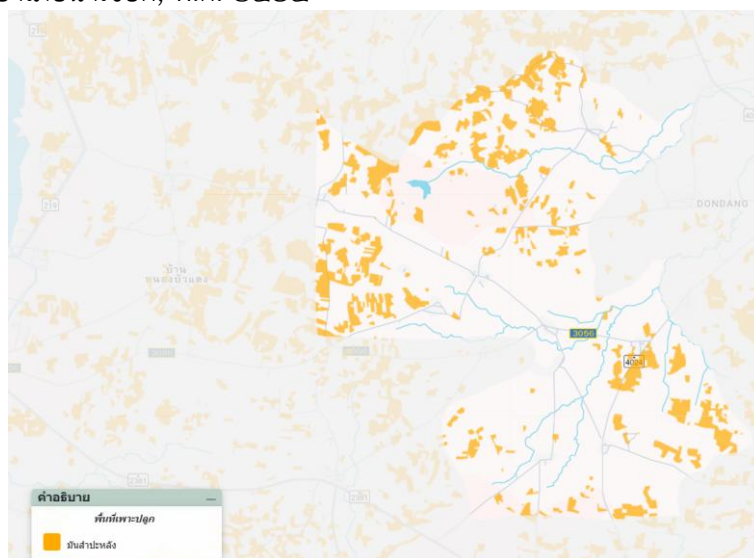
(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔,๓๗๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ บ้านดงม่วง หมู่ ๕ จำนวน ๗๐๕.๕ ไร่ รองลงมา คือ บ้านเหล่ากว้าง หมู่ ๙ จำนวน ๔๖๖.๕ ไร่ และบ้านหัวดง หมู่ ๔ จำนวน ๓๒๔.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมู่ที่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
๑	๒	๑๗.๗๘
๒	๓๓	๒๕๐.๑๐
๓	๓	๒๑.๐๐
๔	๑	๑๕.๐๐
๕	๒๐	๑๗๕.๐๐
๖	๘	๒๘
๗	๐	๐
๘	๕	๓๙.๐๐
๙	๐	๐
๑๐	๗	๕๗.๕๐
๑๑	๑๒	๑๑๑.๐๐
๑๒	๕	๔๕
๑๓	๒	๔
รวม		๗๖๓.๓๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๔,๓๕๒.๕๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓,๔๗๘.๘๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๒๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๙๑๓.๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๐

ตารางที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

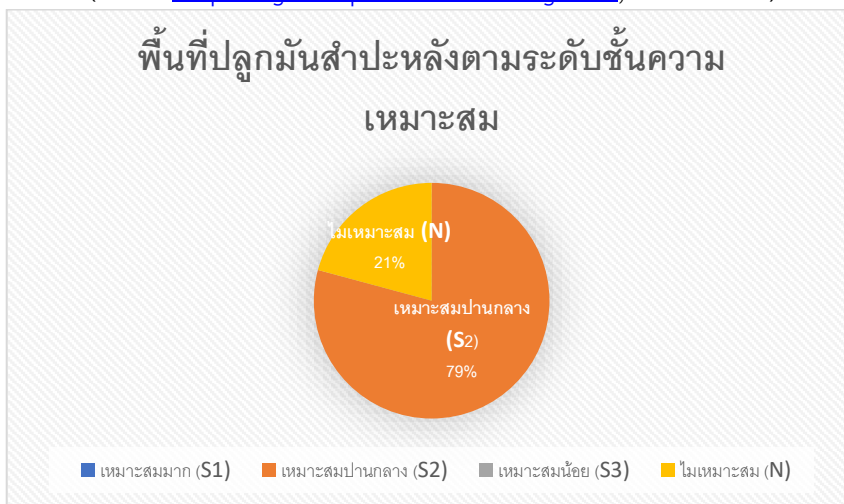
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
หนองเรือ	-	๔,๓๙๒.๕๙	-	๙๑๓.๗๙	๔,๓๙๒.๕๙

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๒๒ กราฟแผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

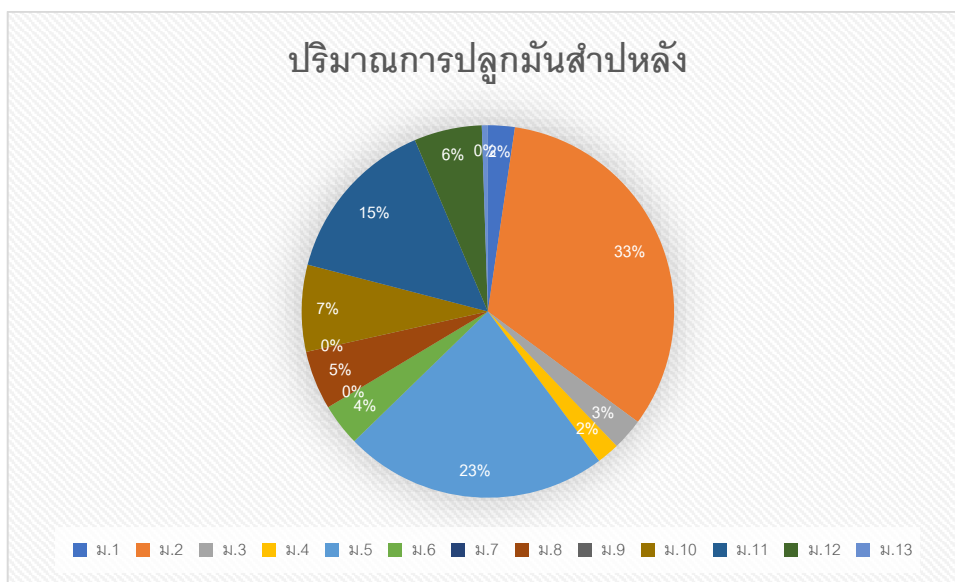
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔,๓๗๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ บ้านดงม่วง หมู่ ๕ จำนวน ๗๐๕.๕ ไร่ รองลงมา คือ บ้านเหล่ากว้าง หมู่ ๙ จำนวน ๔๖๖.๕ ไร่ และบ้านหัวดง หมู่ ๔ จำนวน ๓๒๔.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมู่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๒	๑๗.๗๘	๑๗.๗๘	๕๙.๕๖	๓.๓๕
๒	๓๓	๒๕๐.๑๐	๒๕๐.๑๐	๘๓๗.๘๔	๓.๓๕
๓	๓	๒๑.๐๐	๒๑.๐๐	๗๐.๓๕	๓.๓๕
๔	๑	๑๕.๐๐	๑๕.๐๐	๕๐.๒๕	๓.๓๕
๕	๒๐	๑๗๕.๐๐	๑๗๕.๐๐	๕๘๖.๒๕	๓.๓๕
๖	๘	๒๘	๒๘	๙๓.๘๐	๓.๓๕
๗	๐	๐	๐	๐.๐๐	๓.๓๕
๘	๕	๓๙.๐๐	๓๙.๐๐	๑๓๐.๖๕	๓.๓๕
๙	๐	๐	๐	๐.๐๐	๓.๓๕
๑๐	๗	๕๗.๕๐	๕๗.๕๐	๑๙๒.๖๓	๓.๓๕
๑๑	๑๒	๑๑๑.๐๐	๑๑๑.๐๐	๓๗๑.๘๕	๓.๓๕
๑๒	๕	๔๕	๔๕	๑๕๐.๗๕	๓.๓๕
๑๓	๒	๔	๔	๑๓.๔๐	๓.๓๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๓ กราฟแสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ในท้องถิ่น โดยการใช้พันธุ์ในแปลงของตนเองเป็นส่วนใหญ่ หากมีการขนย้ายหรือซื้อมาจากแหล่งมีการซื้อมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น ขอนแก่น บุรีรัมย์ นครราชสีมา พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์เกษตรศาสตร์ ๕๐ พันธุ์ระยอง ๗๒ พันธุ์ห้วยบง ๖๐ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน

หากดินที่ทำการเพาะปลูกมันติดต่อกันหลายปีควรปรับปรุงดิน เพื่อรักษาระดับผลผลิตในระยะยาว ด้วยการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักเปลือกมันชนิดเก่าค้างปี (จากโรงแปงทั่วไป) ที่หาได้ในท้องถิ่น หรือ ปลูกพืชตระกูลถั่วต่างๆ หมุนเวียนบำรุงดิน ในกรณีที่พื้นที่ประเภทหญ้าคา ควรใช้ยาราวด์อัฟ หรือเครือเถาต่างๆ ควรใช้ยาสตาร์เรน ฉีดพ่นยากำจัดเสียก่อนการไถ จากนั้นไถครั้งแรกโดยไถกลบวัชพืชก่อนปลูกด้วยผาน ๓ (อย่าเผาทำลายวัชพืช) ให้ลึกประมาณ ๒๐-๓๐ ซม. แล้วทิ้งระยะไว้ประมาณ ๒๐-๓๐ วัน เพื่อหมักวัชพืชเป็นปุ๋ยในดินต่อไป ไถพรวนด้วยผาน ๗ อีก ๑-๒ ครั้ง ตามความเหมาะสม และรีบปลูกโดยเร็ว ในขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่

(๓) การปลูก

ใช้ท่อนพันธุ์มันที่สด อายุ ๑๐-๑๒ เดือน ตัดทิ้งไว้ไม่เกินประมาณ ๑๕ วัน โดยตัดให้มีความยาวประมาณ ๒๐ ซม. มีตาไม่น้อยกว่า ๕ ตา เพื่อป้องกันเชื้อราและแมลง ควรจุ่มท่อนพันธุ์ในยาแคปแทน ๑.๖ ซีดี (๑๖๐ กรัม) ผสมร่วมกับมาลาไธออน ๒๐ ซีซี ในน้ำ ๒๐ ลิตร ประมาณ ๕ นาที ก่อนปลูก

ปลูกเป็นแถวแนวตรง เพื่อสะดวกในการบำรุงรักษาและกำจัดวัชพืช โดยใช้ระยะระหว่างแถว ๑.๒๐ เมตร ระยะระหว่างต้น ๘๐ ซม. และปักท่อนพันธุ์ให้ตั้งตรงลึกในดินประมาณ ๑๐ ซม.

(๔) ระบบการให้น้ำ

อาศัยน้ำฝน และความชุ่มชื้นในดิน

(๕) การดูแลรักษา

สำหรับการปลูกในฤดูฝน สภาพดินชื้น ควรฉีดยาคุมวัชพืชด้วยยาไดยูรอน (คาแม็กซ์) หลังจากการปลูกทันที ไม่ควรเกิน ๓ วัน หรือก่อนต้นมันงอก หากฉีดหลังต้นมันงอกอาจทำให้ต้นมันเสียหายได้ ใช้ยาในอัตรา ๖ ซีดี (๖๐๐ กรัม) ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นได้ประมาณ ๑ ไร่ครั้ง

(๖) การใส่ปุ๋ย

กำจัดวัชพืช ครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓๐-๔๕ วัน หลังการปลูก โดยใช้รถไถเล็กเดินตาม หรืองานพรวนกำจัดวัชพืช ดัดท้ายรถแทรกเตอร์ พร้อมทั้งใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕-๕๐ กก./ไร่ ห่างจากต้นมัน ๑ คืบ (๒๐ ซม.) จากนั้นใช้จอบกำจัดวัชพืชส่วนที่เหลือพร้อมกับกลบปุ๋ยไปด้วย หรือใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุมห่างจากโคนต้น ๑ คืบ แล้วกลบดินตามก็ได้ ข้อสำคัญควรใส่ปุ๋ยขณะที่ดินมีความชื้นอยู่ กำจัดวัชพืช ครั้งที่ ๒ ประมาณ ๖๐-๗๐ วัน หลังการปลูก โดยปฏิบัติเช่นเดียวกันกับครั้งแรก กำจัดวัชพืช ครั้งที่ ๓ ตามความจำเป็น โดยใช้จอบถาก หรือฉีดพ่นด้วยยากรัสมม็อกโซน (ควรใช้ฝาครอบหัวฉีด เพื่อป้องกันไม่ให้ยาโดนตาและลำต้นมัน)

(๗) การเก็บเกี่ยว

ทำการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงอายุที่เหมาะสม คือ ประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน พร้อมทั้งวางแผนการเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เพื่อการปลูกในคราวต่อไปส่วนของต้นมันสำปะหลังที่ไม่ใช่ เช่น ใบ กิ่ง ก้าน หรือ ลำต้น ควรสับทิ้งไว้ในแปลง เพื่อให้เป็นปุ๋ยพืชสดในดินต่อไป

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง	เตรียมดิน			ปลูก		ดูแลรักษา						เก็บเกี่ยว
	←-----→			←-----△-----→		←-----→						←-----▽-----→

สัญลักษณ์

←-----→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังใน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด มีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๖,๔๒๐ บาท

ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๔ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายละเอียดต้นทุนการผลิต/รายได้	จำนวนเงิน (บาท)
๑. การเตรียมดิน	
- ค่าไถดะ๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าไถแปร๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่ายกร่องปลูก๒๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการเตรียมดิน (๑)๖๐๐.....บาท/ไร่
๒. การปลูก	
- ค่าท่อนพันธุ์ จำนวน.....๒,๔๐๐.....ท่อน/ไร่๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างปลูก๖๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการปลูก (๒)๑,๖๐๐.....บาท/ไร่
๓. การกำจัดวัชพืช	
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช๖๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช๑๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดวัชพืช (๓)๗๐๐.....บาท/ไร่
๔. การใช้ปุ๋ย	
- ค่าปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๑๖ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ (ใส่ ๒ รอบ)๑,๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าปุ๋ยมูลไก่คอกดิน๘๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย (๒ ครั้ง ใส่เอง)-.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการใช้ปุ๋ย (๔)๒,๒๐๐.....บาท/ไร่
๕. การกำจัดศัตรูพืช	
- สารเคมีฆ่าท่อนพันธุ์๕๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดศัตรูพืช (๕)๕๐.....บาท/ไร่
๖. การเก็บเกี่ยว	
- ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว๖๐๐.....บาท/ไร่

รวมค่าใช้จ่ายเก็บเกี่ยว (๖)๖๐๐.....บาท/ไร่
๗. การขนส่ง	
- ค่าขนส่ง๘๗๐.....บาท/ไร่
รวมค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (๗)๘๗๐.....บาท/ไร่
๘. รวมต้นทุน ((๑)+(๒)+(๓)+(๔)+(๕)+(๖)+(๗))๖,๔๒๐.....บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๔ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

รายละเอียดต้นทุนการผลิต/รายได้	จำนวนเงิน (บาท)
สรุปรายได้เกษตรกร	
- ๑. ผลผลิตที่ได้รับ๔,๐๐๐.....กก./ไร่
- ๒. ราคาที่ขายได้๒.๐๐.....บาท/กก.
- รวมรายได้ ๑. x ๒. = ๓.๘,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ต้นทุน (ข้อ ๘) = ๔.๖,๔๒๐.....บาท/ไร่
- กำไร (๓. - ๔.)๑,๕๘๐.....บาท/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ความต้องการผลิตมันสำปะหลังในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเฉลี่ย ๓.๐-๔.๐% ต่อปี โดยมีแรงหนุนหลักมาจาก

๑. อุตสาหกรรมอาหารที่คาดว่าจะขยายตัวได้ ๓.๕-๔.๐% ต่อปี ในช่วงปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗ ตามการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจหลังสถานการณ์ COVID-๑๙ คลี่คลายลง (ข้อมูลจาก Euromonitor)

๒. ความต้องการใช้เอทานอลมีแนวโน้มขยายตัวตามความต้องการใช้น้ำมันแก๊ซโซฮอล์ E๒๐ และ E๘๕ จากนโยบายสนับสนุนของภาครัฐ ประกอบกับการให้ความสำคัญด้านสุขอนามัยที่มากขึ้นของประชาชน ซึ่งกระตุ้นความต้องการแอลกอฮอล์ หรือผลิตภัณฑ์ที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบ และ

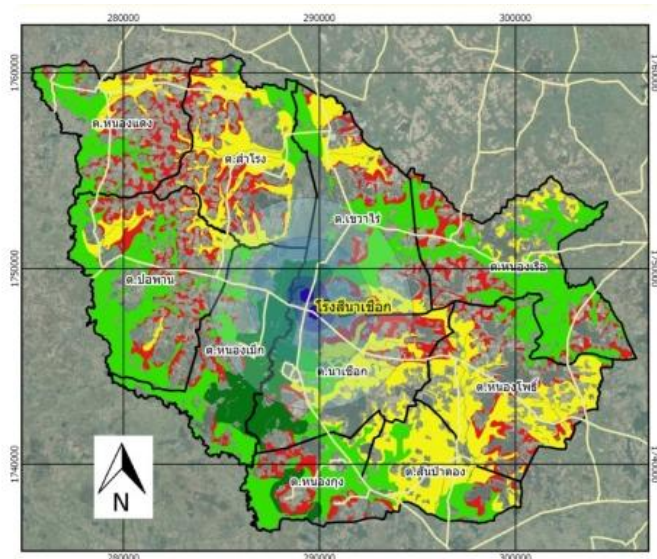
๓. อุตสาหกรรมเอทานอลที่หันมาใช้มันสด มันเส้น และน้ำแป้งมันสำปะหลัง เป็นวัตถุดิบมากขึ้น แทนปริมาณอ้อยและกากน้ำตาลที่ลดลงและมีราคาเพิ่มสูงขึ้น

(๑) วิธีการตลาด

ผลประกอบการปรับตัวดีขึ้นจากราคารับซื้อหัวมันสดที่สูงขึ้น โดยต้นทุนการเพาะปลูกมีทิศทางทรงตัว ขณะที่ความต้องการวัตถุดิบหัวมันสดจากภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง ประกอบกับมาตรการภาครัฐในการรักษาเสถียรภาพของอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง (อาทิ โครงการประกันรายได้ สิ้นเชือดอภี้อยู่ตามมาตรการดูดซับปริมาณผลผลิต) ทำให้เกษตรกรมีโอกาสทำกำไรได้เพิ่มขึ้น

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีโรงงานแหล่งรับซื้อผลผลิต รวม ๒ แห่ง

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งรับซื้อน้ำมันสำปะหลัง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๖๒ ราย

องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

- การลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง
- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑.๔.๓ อ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงานทั้งหมด จำนวน ๒๙,๑๑๒.๙๙ ไร่ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๐,๖๐๔.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๘,๕๐๘.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๓

ตารางที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
หนองเรือ	-	๑,๕๖๐	-	-	๑,๕๖๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๒๗ กราฟแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

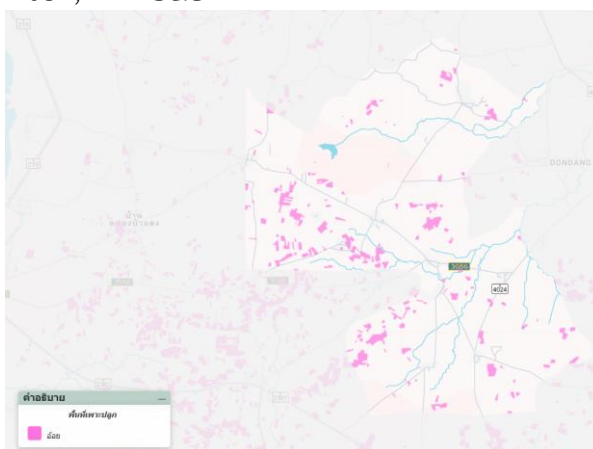
(๒) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๑๒๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ หมู่ ๕ จำนวน ๗๘ ไร่ รองลงมา คือ หมู่ ๔ จำนวน ๒๒ ไร่ และ หมู่ ๙ จำนวน ๑๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	หมู่	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
๑	๑	-
๒	๒	-
๓	๓	๕
๔	๔	๒๒
๕	๕	๗๘
๖	๖	๘
๗	๗	-
๘	๘	-
๙	๙	๑๑
๑๐	๑๐	-
๑๑	๑๑	๑
๑๒	๑๒	-
๑๓	๑๓	-
รวม		๑๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๓

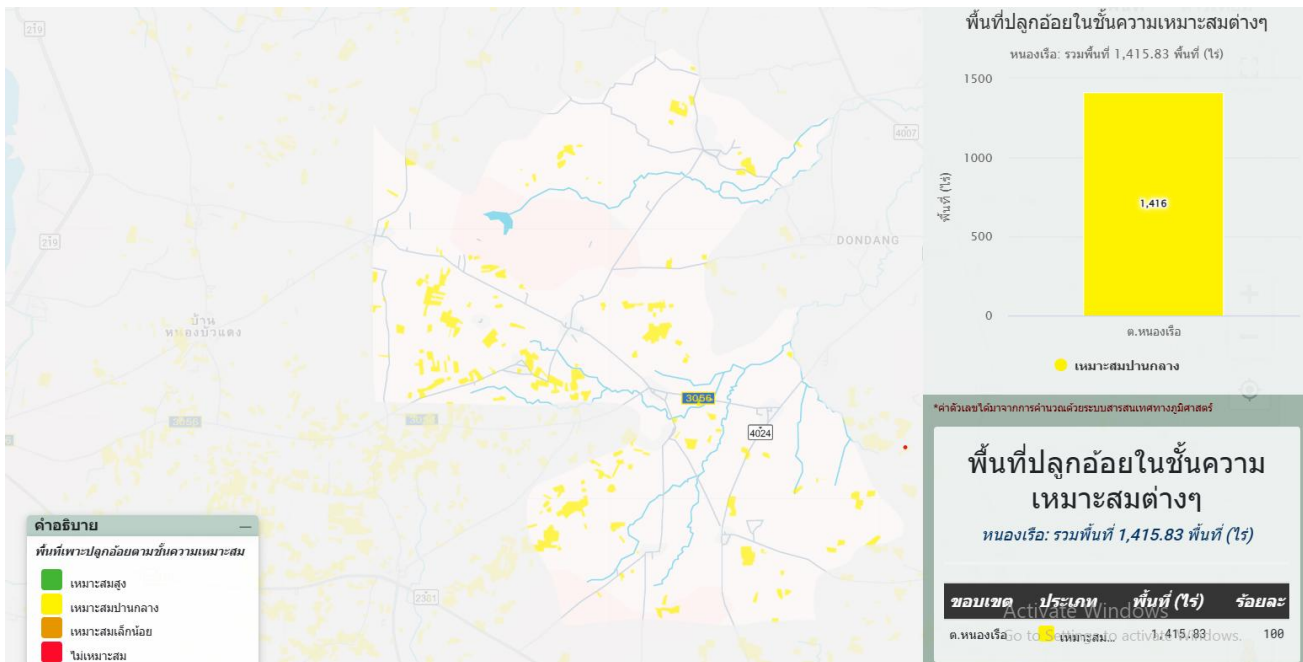

ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

(๓) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๔๑๕.๘๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๔๑๕.๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

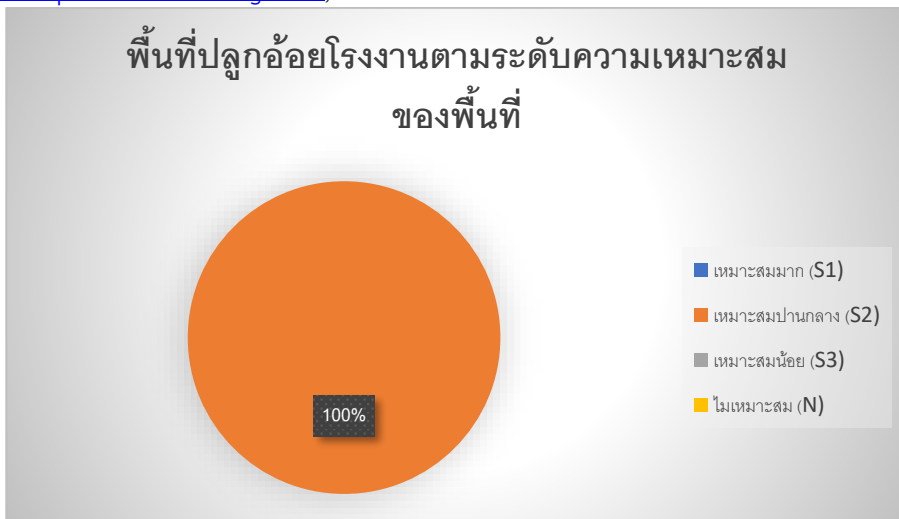
ภาพที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสมปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสมปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
หนองเรือ	-	๑๔๑๕.๘๓	-	-	๑๔๑๕.๘๓

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๓๐ กราฟแผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

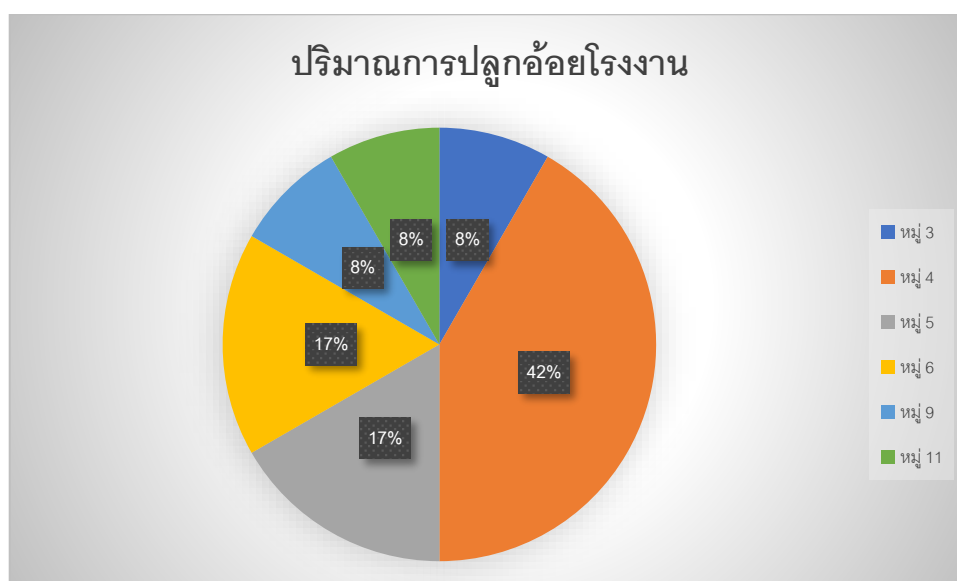
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๒๔๙.๒๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ บ้านขี้เหล็ก หมู่ ๑๑ จำนวน ๖๘ ไร่ รองลงมา คือ บ้านโพนทราย หมู่ ๒ จำนวน ๕๔ ไร่ และบ้านหนองเรือใหม่ หมู่ ๑๒ จำนวน ๔๒.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง	พื้นที่เก็บเกี่ยว(ไร่)	ผลผลิตต่อไร่(ตัน)
๑		-	-	๑๐
๒		-	-	๑๐
๓	๑	๕	๕	๑๐
๔	๕	๒๒	๒๒	๑๐
๕	๒	๗๘	๗๘	๑๐
๖	๒	๘	๘	๑๐
๗	-	-	-	๑๐
๘	-	-	-	๑๐
๙	๑	๑๑	๑๑	๑๐
๑๐	-	-	-	๑๐
๑๑	๑	๑	๑	๑๐
๑๒	-	-	-	๑๐
๑๓	-	-	-	๑๐
รวม		๑๒๕	๑๒๕	๑๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๓๑ กราฟแสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

เกษตรกรมีหลักการของการคัดเลือกพันธุ์อ้อยให้เหมาะสมกับพื้นที่ ดังนี้

๑. เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงและมีคุณภาพ ความหวานสูง ซึ่งโดยควรมีค่าซีซีเอส. สูงกว่า ๑๒
๒. เป็นพันธุ์อ้อยที่มีความต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูอ้อยที่สำคัญ โดยเชื่อมโยงกับแหล่งปลูกอ้อย กล่าวคือ ในพื้นที่ใดที่มีโรคและแมลงศัตรูอ้อยชนิดใด พันธุ์อ้อยที่ควรเลือกใช้ในพื้นทีนั้น ๆ ก็ควรเป็นพันธุ์อ้อยที่ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูอ้อยที่สำคัญดังกล่าวเช่น การต้านทานต่อโรคเหี่ยวเน่าแดง โรคเส้ดำ การเข้าทำลายของหนอนกออ้อย เป็นต้น

๓. สอดคล้องกับพฤติกรรมความชอบ และวิธีการปฏิบัติในการปลูกและดูแลรักษาอ้อยของตัวเกษตรกรแต่ละรายในแต่ละพื้นที่รวมทั้งความพร้อมทางด้านเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางเกษตร และแรงงาน เป็นต้น

๔. เลือกพันธุ์อ้อยให้เหมาะสมกับสภาพดินในพื้นที่ปลูกอ้อยของแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามสภาพดิน วิธีการให้น้ำ เป็นต้น เพื่อให้อ้อยสามารถแสดงศักยภาพ ของพันธุ์อ้อยในการให้ผลผลิตและคุณภาพอ้อยได้อย่างเต็มที่ ตามคำแนะนำของ นักวิชาการหรือนักส่งเสริมที่มีข้อมูลว่าพันธุ์อ้อยใด เหมาะสมกับชนิดดินแบบใด และรูปแบบวิธีการปลูกแบบใด

๕. พิจารณาความสามารถในการไวต่อของอ้อย โดยพบว่าอ้อยต่อคือส่วนที่ เป็นผลกำไรของการผลิตอ้อย ดังนั้น อ้อยที่เลือกใช้ควรเป็นพันธุ์ที่สามารถไวต่อได้ดีและนานหลายปีโดยในแต่ละรอบผลผลิตอ้อยอาจลดลงได้ แต่ไม่ควรเกินร้อยละ ๒๐ ของอ้อยปลูก

๖. อายุการเก็บเกี่ยวอ้อย เพราะอ้อยแต่ละสายพันธุ์มีอายุการเจริญเติบโต และ การสะสมน้ำตาลที่แตกต่างกันไป โดยบางพันธุ์มีการสะสมน้ำตาลเร็ว บางพันธุ์มีการสะสมน้ำตาลช้า และความยาวนานของการมีระดับการสะสมน้ำตาลในระดับสูง (ความหวาน ลดลงเร็ว หรือช้า) ซึ่งพันธุ์อ้อยที่เกษตรกรชาวไร่สามารถเลือกใช้แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม

๖.๑ อ้อยพันธุ์เบา คืออ้อยที่มีการสะสมน้ำตาลเร็วและมีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๘-๑๐ เดือน อาจเก็บเกี่ยวช่วงต้นฤดูหีบ (พฤศจิกายน - ธันวาคม) เช่น K๘๔-๖๙, K๙๐-๗๗, LK๙๕-๑๑๘, LK๙๕-๑๒๔, อีเหี่ยว, อุทอง ๒, อาทอง ๕, อุทอง ๖, KU๕๐, KU๖๐-๒ และ KU๖๐-๓ เป็นต้น

๖.๒ อ้อยพันธุ์กลาง คืออ้อยที่มีการสะสมน้ำตาลเร็วปานกลาง อายุการเก็บเกี่ยวระหว่าง ๑๐-๑๒ เดือน เหมาะสำหรับการเก็บเกี่ยวช่วงกลางหีบ (มกราคม- กุมภาพันธ์) เช่น K๘๘-๖๕, K๘๘-๘๗, K๙๒-๘๐, K๙๗-๒๗, K๙๙๗๒, อุทอง ๓, อุทอง ๘, กพส. ๙๔-๑๓ และขอนแก่น ๓ เป็นต้น

๖.๓ อ้อยพันธุ์หนัก คืออ้อยที่มีการสะสมน้ำตาลช้าอายุการเก็บเกี่ยวมากกว่า ๑๒ เดือน เหมาะสำหรับการเก็บเกี่ยวปลายฤดู เช่น K๘๔-๒๐๐, K๘๘-๙๒, K๙๒-๒๑๓, K๙๐-๕๔, อุทอง ๑ และอุทอง ๗ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน

เป็นการกำจัดวัชพืชในขั้นต้น ซึ่งช่วยให้น้ำฝนไหลซึมผ่านลงไปดินได้ดี ทำให้รากอ้อยเจริญเติบโตลงดินได้ง่าย ในพื้นที่ที่ปลูกอ้อยมาเป็นเวลานานมักเกิดดินดาน จึงควรไถดินดานเพื่อทำลายชั้นดินดานก่อนที่จะทำการไถตะ ไถแปร เมื่อเตรียมดินแล้ว จึงทำการยกร่องเพื่อปลูกอ้อย

- การเตรียมดินในพื้นที่ทั่วไป จะไถ ๒-๓ ครั้ง ลึกประมาณ ๓๐-๕๐ ซม.

- การเตรียมดินในพื้นที่ปลูกอ้อยมาก่อน มักจะเกิดชั้นดินดาน เนื่องจากมีการใช้เครื่องมือเครื่องจักร หรือรถบรรทุกเข้าไปเหยียบย่ำในพื้นที่ จึงเกิดการบดอัดดินชั้นล่าง จึงเกิดชั้นดินดานทำให้เป็นปัญหาต่อการไหลซึมของน้ำสู่ดินชั้นล่างไม่ดี รากอ้อยไม่สามารถเจริญลึกลงไปดินชั้นล่างได้ดีเท่าที่ควร

(๓) การปลูก

ในการปลูกอ้อยมี ๒ ขั้นตอน คือ

๑. การเตรียมท่อนพันธุ์อ้อย

- การจัดหาพันธุ์อ้อย เป็นอ้อยปลูกเพื่อทำพันธุ์โดยตรง อายุ ๗-๑๐ เดือน ไม่แก่ หรืออ่อนจนเกินไป มีลำต้นสมบูรณ์ ปราศจากโรคและแมลง เป็นพันธุ์ที่ได้รับการส่งเสริม

- การแช่หรือชุบท่อนพันธุ์ จะช่วยควบคุมเชื้อโรคได้ระยะเวลาหนึ่ง
- แช่หรือชุบท่อนพันธุ์อ้อยด้วยสารเคมี
- แช่หรือชุบท่อนพันธุ์อ้อยในน้ำร้อน ๕๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๒ ชั่วโมง

๒. การปลูกอ้อย

วิธีการปลูกอ้อย มี ๒ วิธีการใหญ่ คือ

๒.๑ การปลูกด้วยแรงงานคน แยกออกเป็น ๒ วิธี

- การปลูกอ้อยเป็นท่อน ข้อดี คัดเลือกตาที่สมบูรณ์ ข้อเสีย สิ้นเปลืองเวลา เสียค่าแรงงานสูง
- การปลูกอ้อยทั้งลำ ข้อดี ประหยัดแรงงาน เวลา เสียค่าใช้จ่ายต่ำ ข้อเสีย ความงอกของอ้อยไม่สม่ำเสมอ บางครั้งอาจมีโรคที่ติดมากับพันธุ์อ้อย เนื่องจากไม่ได้ตรวจสอบ

๒.๒ การปลูกด้วยเครื่องจักร นิยมใช้ในกรณีที่ชาวไร่อ้อยมีพื้นที่ปลูกอ้อยมาก และมีเงินลงทุน การใช้เครื่องจักรสามารถร่องแล้วปลูกได้ และไม่จำเป็นต้องยกร่องไว้ก่อน

เทคนิคในการปลูกอ้อยเพื่อให้อ้อยงอก

- กรณีของฝนตกน้ำขัง หรือดินมีการระบายน้ำไม่ได้ ถ้าปลูกอ้อยแล้วกลบอ้อยลึกเกินไป ทำให้ท่อนอ้อยหรือลำอ้อยเน่าเสียหายก่อนที่อ้อยจะงอก ทำให้ต้องปลูกซ่อมอ้อยใหม่ ทางแก้ไขในกรณีนี้ก็คือ ถ้าดินแฉะน้ำขังมากและจำเป็นจะต้องปลูก ใช้วิธีปักพันธุ์อ้อยหรือเสียบพันธุ์อ้อยทำมุมประมาณ ๔๕ องศา เมื่ออ้อยงอกและดินแห้งแล้วจึงมากลบอีกครั้งหนึ่ง

- กรณีที่ฝนตกแล้วดินแฉะ ยังไม่ได้ปลูกหรือกลบอ้อย ให้วางพันธุ์อ้อยไว้ในร่อง แต่ต้องแน่ใจว่าไม่ไหลไปกับน้ำเมื่อมีฝนตกซ้ำลงมาอีกครั้งหนึ่ง หรือถ้าดินเปียก อุ่นน้ำมาก อาจจะใช้วิธีวางท่อนอ้อยแล้วกลบดินบางๆ ก็ได้ ก็จะช่วยให้อ้อยงอกโดยไม่น่าได้

- กรณีที่ขณะปลูกอ้อยไม่มีฝนหรือปลูกไปแล้วจะไม่มีน้ำ หรือฝนทิ้งช่วง จำเป็นจะต้องรักษาพันธุ์อ้อยที่ปลูกไปแล้ว ข้อแนะนำ คือ พยายามใช้ดินกลบอ้อยให้หนาเหยียบหรือกดให้แน่นเพื่อรักษาความชื้นในดิน เช่นเดียวกับการปลูกอ้อยข้ามแล้ง ในกรณีนี้ ไม่ควรลอกกาบอ้อยออกปล่อยให้หุ้มตาไว้จนกว่าจะมีความชื้นมากพอที่จะงอกได้เป็นต้น เรื่องความงอกของอ้อยอาจจะไม่สม่ำเสมอ หรือออกเพียงร้อยละ ๖๐-๗๐ และอาจจะต้องปลูกซ่อมอ้อยหลังการงอก

หลังจากที่ปลูกอ้อยแล้ว ๑๕-๓๐ วัน ท่อนอ้อยจะงอกโผล่พื้นดินเร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับ

- สภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอุณหภูมิ และความชื้นในดิน เช่น ถ้าอุณหภูมิค่อนข้างสูงอ้อยจะงอกเร็วกว่าสภาพที่อุณหภูมิต่ำ เป็นต้น

- คุณภาพของพันธุ์อ้อย พันธุ์อ้อยที่ได้รับการดูแลดีกว่าจะมีอัตราการงอก และการเจริญเติบโตดีกว่า แม้ว่าจะเป็นพันธุ์อ้อยเดียวกันก็ตาม

(๔) ระบบการให้น้ำ

เกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝน และความชุ่มชื้นในดิน ทั้งนี้การให้น้ำอ้อยควรคำนึงถึงระยะการเจริญเติบโต แบ่งเป็น ๔ ระยะดังนี้

- ระยะงอก (๐-๑ เดือน) หลังจากการปลูกอ้อยต้องการความชื้นที่เหมาะสม
- ระยะหลังจากงอก (๑-๒ เดือน) อ้อยต้องการน้ำมาก ควรให้น้ำทุกๆ ๑๐-๑๕ วัน
- ระยะแตกกอจนถึงระยะอย่างปล้อง (อายุประมาณ ๒-๖ เดือน) อ้อยต้องการน้ำมาก อ้อยมีระบบรากสมบูรณ์สามารถดูดน้ำ และธาตุอาหารที่อยู่ไกลจากโคน

- ระยะก่อนเก็บเกี่ยว (อายุ ๙-๑๐ เดือนขึ้นไป) อ้อยต้องการน้ำน้อย เริ่มมีการสะสมน้ำตาล ควรงดให้น้ำแก่อ้อย ๑-๑.๕ เดือน ก่อนเก็บเกี่ยว

วิธีการให้น้ำแก่อ้อย มี ๓ แบบ คือ

- การให้น้ำตามร่อง (furrow irrigation) ความลาดเท ๐.๕-๓
- การให้น้ำแบบฝอยหรือฝนเทียม (sprinkler irrigation)
- การให้น้ำแบบหยด (drip irrigation)

(๕) การดูแลรักษา

การบำรุงรักษาอ้อยต่อ เพื่อให้ได้ผลผลิตดีควรมีการปฏิบัติดังนี้

- การแต่งตอ เกษตรกรรายย่อยนิยมแต่งตออ้อย โดยการใช้จอบคมๆ ปาดตออ้อยตรงระดับดินหรือไถลงไปเล็กน้อย ทำให้ได้หน่อใหม่เจริญจากตาทางขึ้นมาจากใต้ดินพร้อมกันหลายหน่อ มีความแข็งแรงมากกว่าหน่อที่เกิดเหนือดิน

- การให้น้ำหรือการรักษาความชื้น เป็นปัจจัยที่มีผลผลิตอ้อยต่อมากที่สุด การปลูกอ้อยในประเทศไทย มากกว่าร้อยละ ๘๐ ปลูกโดยอาศัยน้ำฝน

- การดูแลรักษาทั่วไป ที่สำคัญได้แก่ การควบคุมวัชพืช และการพรวนดินพูนโคน ในแปลงอ้อยที่มีการเผาใบอ้อยจะมีวัชพืชงอกขึ้นเร็วกว่าแปลงอ้อยที่ไม่ได้เผา เนื่องจากจะมีความชื้นจากใต้ดินผ่านขึ้นมาช่วยในการงอกของเมล็ดวัชพืช

(๖) การใส่ปุ๋ย

- ความต้องการธาตุอาหารของอ้อย

ธาตุอาหารหลัก คือ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K) เป็นธาตุอาหารที่ทำให้อ้อยให้ผลผลิตสูง ธาตุอาหารรองได้แก่ แคลเซียม (Ca) แมกนีเซียม (Mg) ซัลเฟอร์ (S) สังกะสี (Zn) โบรอน (B) คอปเปอร์ (Cu) โมลิบดีนัม (Mo) และซิลิคอน (Si) มีความสำคัญในการช่วยการเจริญเติบโตของอ้อย (สำหรับ คาร์บอน (C) ไฮโดรเจน (H) ออกซิเจน (O) มีปริมาณพอในน้ำ ดินและอากาศ)

- การใส่ปุ๋ย

สำหรับอ้อยต่อควรใส่ปุ๋ยในอัตราเพิ่มขึ้นอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของอัตราเดิม ดินที่ปลูกอาจมีความอุดมสมบูรณ์ลดลง สูตรปุ๋ยผสมต่างๆ ที่แนะนำสำหรับอ้อย ได้แก่ ๒๑-๐-๐, ๔๖-๐-๐, ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๖๒๐-๒๐, ๒๕-๗-๗, ๑๖-๑๑-๑๔ เป็นต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวอ้อยให้มีคุณภาพต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่าง เช่น อายุของอ้อย พันธุ์อ้อย แรงงานตัดอ้อย ลำดับการตัดที่ได้รับจากทางโรงงาน การตัดอ้อยให้ได้คุณภาพสูงมีข้อพิจารณา ดังนี้

๑. เก็บเกี่ยวอ้อยที่อายุ ๑๐-๑๔ เดือนหลังปลูก โดยสังเกตจากยอดอ้อยจะมีข้อถี่กว่าปกติ ใบสีเขียวซีด มีค่าบrixเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒๒ องศาบrix โดยอ้อยทุกพันธุ์ควรที่จะตัดอ้อยที่ปลูกปลายฝนก่อน ตามด้วยอ้อยต่อ และอ้อยต้นฝน ยกเว้นพันธุ์ เค ๘๘-๙๒ ที่ช่วงเวลาการตัดที่เหมาะสมคือ เดือน กุมภาพันธ์ ถึง มีนาคม

๒. มีการวางแผนการตัดอ้อยและจำนวนของคนตัดอ้อย ให้สัมพันธ์กับลำดับการตัดอ้อยที่ได้รับจากทางโรงงาน จะทำให้ไม่สูญเสียน้ำหนักและความหวานของอ้อย เนื่องจากการตัดอ้อยค้างไว้เป็นเวลานาน

๓. ควรตัดอ้อยสด ไม่ควรเผาอ้อยก่อนตัด เนื่องจากอ้อยไฟไหม้ จะมีการสูญเสียน้ำหนัก และรายได้ มากกว่าอ้อยตัดสด นอกจากนั้นอ้อยไฟไหม้จะถูกหักราคาตันละ ๒๐ บาท อ้อยไฟไหม้ยอดยาวตัดราคาตันละ ๔๐ บาท เนื่องจากอ้อยไฟไหม้จะทำให้การทำน้ำตาลยากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การหีบอ้อยได้ช้าลง

๔. ควรมีการควบคุมให้ตัดอ้อยชิดดิน ซึ่งจะช่วยให้ลดการสูญเสียของน้ำหนกอ้อยที่เหลือค้างไร่ได้ ๐.๓ - ๒ ตัน/ไร่ และทำให้สูญเสียรายได้ ๑๘๖ - ๑,๒๔๐ บาท/ไร่ควรตัดอ้อยให้สะอาดและไม่ควรรนำสิ่งเจือปนต่างๆ เช่น ยอดอ้อย กาบ และใบอ้อย เข้าโรงงานเพราะจะทำให้ค่าซีซีเอส และรายได้ลดลง นอกจากนี้ อ้อยยอดยาวจะถูกตัดราคาตันละ ๒๐ บาท

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการปลูกอ้อยโรงงาน ดังนี้

ชื่อสินค้า	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อยโรงงาน	เก็บเกี่ยว ▽				เตรียมดิน ←-----→						ปลูก △	
	←-----→										←-----→	
											เก็บเกี่ยว ▽	
											←-----→	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน ใน ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน โดยเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด มีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๖,๔๒๐ บาท

ตารางที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน(อ้อยใหม่) ปี ๒๕๖๕ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายละเอียดต้นทุนการผลิต/รายได้	จำนวนเงิน (บาท)
๑. การเตรียมดิน	
- ไถด้วยผาน ๗๒๐๐.....บาท/ไร่
- ลงรีปเปอร์ระเบิดดินดาน ๒ ครั้งตามแนวเหนือใต้๘๐๐.....บาท/ไร่
- พรวนด้วยผาน ๒๒ งาน ๒ ครั้ง เพื่อให้ดินละเอียด๔๐๐.....บาท/ไร่
- ลงมินิคอมบายน์โรตารีพร้อมฝังปุ๋ยใต้แกอ้อย๔๕๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการเตรียมดิน (๑)๑,๘๕๐.....บาท/ไร่
๒. การปลูก	
- ค่าท่อนพันธุ์ จำนวน.....๑.....ตัน/ไร่๑,๕๔๐.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างปลูกด้วยเครื่องปลูก๘๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการปลูก (๒)๒,๓๔๐.....บาท/ไร่

ตารางที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน(อ้อยใหม่) ปี ๒๕๖๘ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

รายละเอียดต้นทุนการผลิต/รายได้	จำนวนเงิน (บาท)
๓. การกำจัดวัชพืช	

- ค่าคัตอะเวย์ หลังจากให้น้ำ ๑๐ - ๑๕ วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและ๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช๓๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช๓๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดวัชพืช (๓)๘๐๐.....บาท/ไร่
๔. การใช้ปุ๋ย	
- ค่าปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕๑,๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าปุ๋ยมูลไก่คูลูกดิน-.....บาท/ไร่
- ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย (๒ ครั้ง)๑๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการใช้ปุ๋ย (๔)๒,๘๐๐.....บาท/ไร่
๕. การกำจัดศัตรูพืช	
- สารเคมีกำจัดศัตรูพืช-.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดศัตรูพืช (๕)-.....บาท/ไร่
๖. การเก็บเกี่ยว	
- ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว๒,๘๕๐.....บาท/ไร่
รวมค่าใช้จ่ายเก็บเกี่ยว (๖)๒,๘๕๐.....บาท/ไร่
๗. การขนส่ง	
- ค่าขนส่ง๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
รวมค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (๗) ๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
๘. รวมต้นทุน ((๑)+(๒)+(๓)+(๔)+(๕)+(๖)+(๗))๗,๙๕๐.....บาท/ไร่
สรุปรายได้เกษตรกร	
- ๑. ผลผลิตที่ได้รับ๑๐,๐๐๐.....กก./ไร่
- ๒. ราคาที่ขายได้๑.๒.....บาท/กก.
- รวมรายได้ ๑.×๒. = ๓.๑๒,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ต้นทุน (ข้อ ๘) = ๔.๗,๙๕๐.....บาท/ไร่
- กำไร (๓. - ๔.)๔,๐๕๐.....บาท/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๓๑ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน(อ้อยต่อ) ปี ๒๕๖๕ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายละเอียดต้นทุนการผลิต/รายได้	จำนวนเงิน (บาท)
๑. การเตรียมดิน	
- ค่าเตรียมดิน-.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการเตรียมดิน (๑)-.....บาท/ไร่
๒. การปลูก	
- ค่าท่อนพันธุ์ จำนวน.....๐.๒.....ตัน/ไร่๒๘๘.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างปลูกซ่อม๒๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการปลูก (๒)๔๘๘.....บาท/ไร่
๓. การกำจัดวัชพืช	
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช๓๗๐.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช๑๗๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดวัชพืช (๓)๕๔๐.....บาท/ไร่
๔. การใช้ปุ๋ย	
- ค่าปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย๑๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการใช้ปุ๋ย (๔)๑,๖๐๐.....บาท/ไร่
๕. การกำจัดศัตรูพืช	
- สารเคมีกำจัดศัตรูพืช-.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดศัตรูพืช (๕)-.....บาท/ไร่
๖. การเก็บเกี่ยว	
- ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว๒,๘๕๐.....บาท/ไร่
รวมค่าใช้จ่ายเก็บเกี่ยว (๖)๒,๘๕๐.....บาท/ไร่
๗. การขนส่ง	
- ค่าขนส่ง๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
รวมค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (๗) ๑,๕๐๐.....บาท/ไร่
๘. รวมต้นทุน ((๑)+(๒)+(๓)+(๔)+(๕)+(๖)+(๗))๖,๙๗๘.....บาท/ไร่
สรุปรายได้เกษตรกร	
- ๑. ผลผลิตที่ได้รับ๑๐,๐๐๐.....กก./ไร่
- ๒. ราคาที่ขายได้๑.๒.....บาท/กก.
- รวมรายได้ ๑.๒. = ๓.๑๒,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ต้นทุน (ข้อ ๘) = ๔. ๖,๙๗๘.....บาท/ไร่
- กำไร (๓. - ๔.)๕,๐๒๒.....บาท/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

ปี ๒๕๖๔-๒๕๖๗ คาดว่ารายได้ของธุรกิจจะกระเตื้องขึ้นตามการขยายตัวของปริมาณการจำหน่ายน้ำตาลโดยรวม แต่การพึ่งพาตลาดต่างประเทศในสัดส่วนสูง ทำให้ธุรกิจยังคงเผชิญความผันผวน

เครื่องดื่ม

- โรงงานผลิตน้ำตาล รายได้ทยอยปรับดีขึ้นตามการขยายตัวของความต้องการบริโภค หนุนโดย
 - ๑) กำลังซื้อทั้งในและต่างประเทศทยอยฟื้นตัวตามทิศทางเศรษฐกิจ
 - ๒) อุตสาหกรรมต่อเนื่องมีแนวโน้มฟื้นตัว หลังวิกฤต COVID-๑๙ คลี่คลาย อาทิ อาหารและ

๓) ความกังวลโรคระบาดกระตุ้นความต้องการใช้แอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อ

๔) กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวจะสนับสนุนความต้องการใช้เอทานอลในภาคขนส่ง

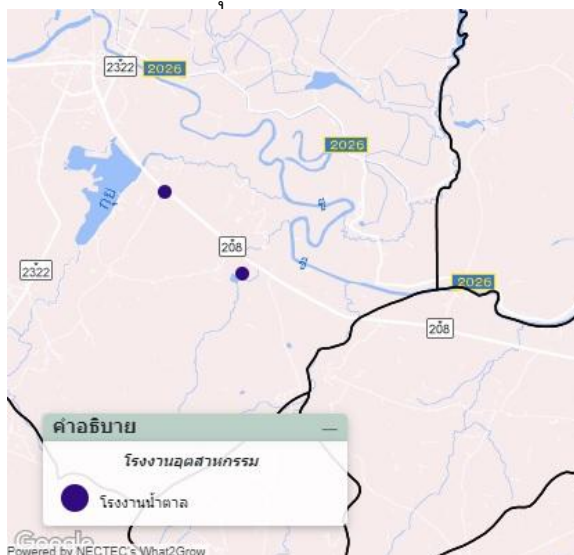
นอกจากนี้ การมีห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็ง(จากระบบแบ่งปันผลประโยชน์) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลากหลาย และมีการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่มีมูลค่าเพิ่มสูง(จากการใช้ผลพลอยได้และวัสดุเหลือใช้มาเป็นวัตถุดิบ) จะช่วยให้โรงงานน้ำตาลสามารถทำกำไรได้ต่อเนื่อง

- ผู้ค้ำน้ำตาล คาดว่าผู้ค้ำน้ำตาลในตลาดต่างประเทศยังคงได้ประโยชน์จากแนวโน้มปริมาณส่งออกที่เพิ่มขึ้น แต่อาจมีความเสี่ยงจากการคาดการณ์ทิศทางราคาน้ำตาลที่ผันผวนตามความไม่แน่นอนของอุปทานในตลาดโลก ขณะที่ผู้ค้ำน้ำตาลในประเทศเผชิญทิศทางราคาที่เคลื่อนไหวตามตลาดโลก จึงมีต้นทุนในการบริหารจัดการสต็อกเพิ่มสูงขึ้น

- ชาวไร่อ้อย คาดว่าผลผลิตอ้อยและค่าความหวานจะปรับดีขึ้นจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย แต่ยังมีความเสี่ยงด้านราคาอ้อยที่ผันผวนตามราคาน้ำตาลตลาดโลก ซึ่งส่งผลต่อรายได้และการตัดสินใจเพาะปลูกของเกษตรกร อย่างไรก็ตามภาครัฐและ/หรือโรงงานน้ำตาลจะมีมาตรการช่วยเหลือด้านรายได้แก่ชาวไร่อ้อยเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะขาดแคลนผลผลิตอ้อยเข้าสู่ระบบ

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

เกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม นำผลผลิตอ้อยโรงงานไปจำหน่ายยังโรงงานน้ำตาลวังขนายในพื้นที่ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๒ แห่ง

ภาพที่ ๓๓ แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน(โรงงานน้ำตาล) ในจังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

- การลดต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน
- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงาน

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๒ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม
๑	นายเกียรติศักดิ์ ปะภาวะโก	๑๓	หนองเรือ	นาเชือก	๒๕๖๕
๒	นายสุตใจ จันแก้ว	๒	หนองเรือ	นาเชือก	๒๕๖๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. ข้าว ๒. มันสำปะหลัง ๓. อ้อย	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแล้ง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๕. ราคาตกต่ำ ไม่แน่นอน	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรรุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑. ข้าว ๒. มันสำปะหลัง ๓. อ้อย	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแล้ง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ขาด เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ใน การปลูกพืช	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรรุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ข้าว ๒. มันสำปะหลัง ๓. ขาดเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรอง	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแล้ง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มแปลงใหญ่/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๒.๑ การวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อน – โอกาส – อุปสรรค

- จุดแข็ง (Strengths : S)

๑. พื้นที่บางหมู่บ้านมีแหล่งน้ำธรรมชาติ/หนองน้ำ, สระน้ำ
๒. หลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวสามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้
๓. เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง
๔. มีวัฒนธรรมอันดีงาม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมาก
๕. เกษตรกรมีความกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนแปลง
๖. มีกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง เป็นกลุ่มเป้าหมายส่งเสริมได้

- จุดอ่อน (Weakness : w)

๑. พื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์
๒. ไม่มีระบบชลประทานที่ทั่วถึง
๓. ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร
๔. ขาดแคลนพันธุ์ดีในการเพาะปลูก
๕. ขาดอำนาจต่อรองเรื่องราคา
๖. ยาวชนขาดความรักต่ออาชีพการเกษตร
๗. ชุมชนขาดการเอื้อเพื่อแผ้วถางกันและกัน
๘. ผลผลิตยังไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน

- โอกาส (Opportunities : O)

๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิต
๒. มีหน่วยงานราชการให้ความรู้
๓. การสร้างเศรษฐกิจพอเพียง
๔. พัฒนาสินค้าบางชนิด เช่น ผ้าไหม ให้เป็นสินค้าโอท็อป (OTOP)
๕. มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่

- อุปสรรค (Threats : T)

๑. ภัยธรรมชาติฝนแล้ง/น้ำท่วม
๒. ภาระหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้น
๓. วัฒนธรรมภายนอกมีสิ่งยั่วยุให้จริยธรรมเสื่อมถอย/ค่านิยมของเกษตรกรเปลี่ยนไป
๔. หน่วยงานงบประมาณในท้องถิ่นให้การสนับสนุนน้อย/ไม่ได้รับการสนับสนุน
๕. ราคาสินค้าทางการเกษตรผัน

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ ๓๔ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

<p style="text-align: center;">ปัจจัยภายใน</p> <p style="text-align: center;">ปัจจัยภายนอก</p>	<p style="text-align: center;">จุดแข็ง (S)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พื้นที่บางหมู่บ้านมีแหล่งน้ำธรรมชาติ/หนองน้ำ, สระน้ำ ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง ๓. มีวัฒนธรรมอันดีงาม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมาก ๔. เกษตรกรมีความกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนแปลง ๕. มีกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง เป็นกลุ่มเป้าหมายส่งเสริมได้ 	<p style="text-align: center;">จุดอ่อน (W)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๒. ไม่มีระบบชลประทานที่ทั่วถึง ๓. ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำเกษตร ๔. ขาดแคลนพันธุ์ดีในการเพาะปลูก ๕. ขาดอำนาจต่อรองเรื่องราคา ๖. ชาวชนขาดความรักต่ออาชีพการเกษตร ๗. ชุมชนขาดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ๘. ผลผลิตยังไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน
<p style="text-align: center;">โอกาส (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิต ๒. มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ ๓. การสร้างเศรษฐกิจพอเพียง ๔. พัฒนาสินค้าบางชนิด เช่น ผ้าไหมให้เป็นสินค้าโอท็อป (OTOP) ๕. มีแหล่งเรียนรู้ด้านกรเกษตรในพื้นที่ 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๒. ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า) 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ๒. ดำเนินงานส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เยาวชน/กลุ่มยุวเกษตรกร ๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง ฯ
<p style="text-align: center;">อุปสรรค (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ภัยธรรมชาติฝนแล้ง/น้ำท่วม ๒. ภาระหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้น ๓. วัฒนธรรมภายนอกมีสิ่งยั่วยุให้จริยธรรมเสื่อมถอย/ค่านิยมของเกษตรกรเปลี่ยนไป ๔. หน่วยงานงบประมาณในท้องถิ่นให้การสนับสนุนน้อย ๕. ราคาสินค้าทางการเกษตรไม่แน่นอน 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์ป้องกัน (ST)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงรับ (WT)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑.๒ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

๒.๒ ดำเนินงานส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เยาวชน/กลุ่มยุวเกษตรกร

๒.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต และการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

๓.๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ ๓๕ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ								ผู้รับผิดชอบ			
						ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐					
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.				
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการผลิตข้าว อินทรีย์	พัฒนาการผลิต ข้าวให้ได้ คุณภาพ ได้รับ การรับรอง มาตรฐานสินค้า เกษตร อินทรีย์	๕ กลุ่มๆ ละ ๒๐ ราย	ม.๒, ๔, ๗, ๘, ๑๐, ๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ๒. สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๕ กลุ่ม	๒,๐๐ ๐,๐๐ ๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.นาเชือก	
	๒. โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตมันสำปะหลัง	เพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตมัน สำปะหลัง โดย การเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน การผลิต ให้ได้ ร้อยละ ๒๐	๕ กลุ่มๆ ละ ๓๐ ราย	ม.๔, ๕, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๔	๑. ถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ๒. สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐ ,๐๐๐	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.นาเชือก	
	๓. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตอ้อยโรงงาน	เพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตอ้อย โรงงาน โดยการ เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน การผลิต ให้ได้ ร้อยละ ๒๐	๒๐ ราย	ม.๑ - ม.๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ๒. สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๒๐ ราย	๑๐๐, ๐๐๐	๒๐ ราย	๑๐๐, ๐๐๐	๒๐ ราย	๑๐๐, ๐๐๐	๒๐ ราย	๑๐๐, ๐๐๐	๒๐ ราย	๑๐๐, ๐๐๐	๒๐ ราย	๑๐๐, ๐๐๐
พัฒนาเกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๑. โครงการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ทางการเกษตร และส่งเสริม การเชื่อมโยงเครือข่ายการ ดำเนินการเกษตรกรรุ่นใหม่	เพื่อถ่ายทอด องค์ความรู้ ทางด้าน การเกษตร และ ส่งเสริมการ เชื่อมโยง เครือข่ายการ ดำเนินการ	YSF ๒๐ ราย	ม.๑-ม.๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้/ศึกษาดู งานการแปรรูป สินค้าเกษตร ๒. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต	๒๐ ราย	๒๐๐, ๐๐	๒๐ ราย	๒๐๐, ๐๐	๒๐ ราย	๒๐๐, ๐๐	๒๐ ราย	๒๐๐, ๐๐	๒๐ ราย	๒๐๐, ๐๐	๒๐๐, ๐๐	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.นาเชือก

ตารางที่ ๓๗ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (ต่อ)

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐				
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.			
	๒. โครงการ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ให้สามารถเป็น แหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	เพื่อพัฒนาศูนย์ เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร ให้ สามารถเป็น แหล่งเรียนรู้ ให้แก่เกษตรกร ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๑ ศูนย์	ม.๕	สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.นาเชือก
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจ พอเพียง	เพื่อส่งเสริมการ พัฒนาพื้นที่ เกษตรตาม แนวทางเกษตร ทฤษฎีใหม่ ด้วย การน้อมนำหลัก เศรษฐกิจ พอเพียงมาปรับ ใช้	๑๕๐ ราย	ม.๑-ม.๑๕ หมู่ละ ๑๐ ราย	๑. การถ่ายทอด ความรู้ตาปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๒. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต พืชผัก/ผลไม้/พันธุ์ สัตว์ และพันธุ์ปลา	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.นาเชือก
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการ ส่งเสริมการ พัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตร	เพื่อพัฒนา สินค้าของ วิสาหกิจชุมชน ให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน มี ความหลากหลาย ตรง ตามความต้องการของ ตลาด	๕ กลุ่ม ที่มี ศักยภาพ	ม.๑-ม.๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้/ศึกษาดู งานการแปรรูป สินค้าเกษตร ๒. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.นาเชือก

ภาคผนวก

ชื่อโครงการ โครงการ ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่ภาครัฐได้เชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติเข้ากับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทย และยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ๒๐ ปี ระหว่างปี ๒๕๖๐ ถึง ปี ๒๕๗๙ โดยน้อม เอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่ และใช้ หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชบรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการ ดำเนินนโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับรายได้ของประชาชน แก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างการผลิต ภาคเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พัฒนาโภชนาการและความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อนำไปสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทร เทพยวรางกูร รัชกาลที่ ๑๐ ก็ทรงมีพระปณิธานแน่วแน่ที่จะสานต่อโครงการพระราชดำริของพระราชบิดา เพื่อ ช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เกษตรกรในตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีอาชีพหลัก คือการทำเกษตรกรรม ซึ่งข้าวเป็นพืชหลักในการทำเกษตรของตำบล ในพื้นที่ตำบลมีการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อร่วมพัฒนารูปแบบการผลิต การตลาดข้าว แต่เนื่องจากสมาชิกส่วนมากเป็นผู้สูงอายุซึ่งการทำกรผลิตข้าวนั้นเป็นไปได้ด้วยความลำบาก ในการผลิต การรักษาคุณภาพผลผลิต จึงจำเป็นต้องอย่างมากในการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อลดปัญหา การขาดแคลนแรงงาน และลดต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตเมล็ดพันธุ์ในการทำนาแต่ละฤดูการผลิต

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม การจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้ในระบบการผลิตข้าว จะทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีความหลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ กลุ่ม/ชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อที่จะพัฒนาและต่อยอดด้านคุณภาพมาตรฐาน การแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาด รวมไปถึงการสร้างโอกาสในการเพิ่มคุณภาพผลผลิต ผลตอบแทนจากการผลิต และการลดต้นทุนการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ
๒. เพื่อผลิตสินค้าได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดได้
๓. เพื่อพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ต่อยอดด้านคุณภาพมาตรฐาน แปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาด

๓. เป้าหมาย

วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มแปลงใหญ่/กลุ่มเกษตรกร/ศูนย์ข้าวชุมชนผู้ผลิตข้าวที่มีศักยภาพ จำนวน ๕ กลุ่มๆ ละ ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

๑. กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ
๒. กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ บ้านหัวเขาแตก ตำบลหนองเรือ
๓. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองปอ หมู่ ๒ ตำบลหนองเรือ

๖. กิจกรรม

๑. ถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. ขั้นเตรียมการ
 - ประชุมกลุ่มเกษตรกร เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม และหาความต้องการพัฒนาร่วมกัน
๒. ขั้นดำเนินงาน
 - จัดทำแผนงานโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
 - แต่งตั้งคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ
 - อบรมให้ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ศึกษาดูงาน
 - จัดซื้อ/สนับสนุนปัจจัยการผลิต
๓. ประเมินผลการดำเนินงาน
 - ให้มีการประชุมรายงานผลการดำเนินงานโครงการ และประเมินผลการดำเนินงานโครงการทุกเดือน

๘. งบประมาณ

๑. จัดซื้อเครื่องคัดแยกและทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ จำนวน ๑ ชุด/กลุ่ม	เป็นเงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท
๒. จัดซื้อกระสอบบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๕๐๐ใบ/กลุ่ม	เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท
๓. จัดซื้อเครื่องเย็บกระสอบบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑ ชุด/กลุ่ม	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
๔. จัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ จำนวน ๔,๐๐๐ กระสอบๆ ละ ๖๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๖๐๐,๐๐๐ บาท
๕. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๒ วัน	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
๕. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ วัน	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
จำนวนงบประมาณรวมทั้งสิ้น	เป็นเงิน ๔,๐๑๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ
๒. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตสินค้าได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด
๓. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถมีศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ต่อยอดด้านคุณภาพมาตรฐาน แปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาด

๑๐. ผู้รับผิดชอบ

ประธานวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มแปลงใหญ่/กลุ่มเกษตรกร/ศูนย์ข้าวชุมชนผู้ผลิตข้าวที่เข้าร่วมโครงการ

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง.๒๕๖๗. ฝ่ายทะเบียนและบัตรอำเภอณาเขือก จังหวัดมหาสารคาม.จำนวนประชากรในอำเภอ
นาเขือก. กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงคมนาคม. **ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมควบคุมมลพิษ. ๒๕๖๗. **รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย** แหล่งที่มา :

<http://air@thai.pcd.go.th/webV๒/station.php?station=๔๖t>

กรมพัฒนาที่ดิน. **ชั้นข้อมูลชุดดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมส่งเสริมการเกษตร. **แหล่งน้ำในอำเภอณาเขือก** แหล่งที่มา : <http://ssmap.doae.go.th/ssmap/>

กรมพัฒนาที่ดิน.๒๕๖๗. **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน.๒๕๖๗. **ระดับความเหมาะสมของพื้นที่** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมชลประทาน.๒๕๖๗. **ข้อมูลโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยค้อ** แหล่งที่มา :<http://mahasarakham.rid.go.th/content๔.htm>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๗. **รายงานผลการรวดแปลง** แหล่งที่มา :

<http://ssmap.doae.go.th/geofarmer/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๗. **ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร**

แหล่งที่มา : <https://production.doae.go.th/>

เว็บไซต์ไทยตำบลดอทคอม. **ข้อมูลตำบลศรีสุข อำเภอสีชมพู ขอนแก่น** แหล่งที่มา :

<http://www.thaitambon.com/tambon/๔๐๐๖๐๒>

สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาสีชมพู.๒๕๖๕. **พื้นที่ถือครองของประชากรอำเภอสีชมพู.**

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๗. **ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่**

(ปีอ้างอิง พ.ศ. ๒๕๖๗) **จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดมหาสารคาม.** แหล่งที่มา :

<http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries๑๕.html>